ප්‍රබුද්ධ

මහගම
සේකර

කර්තෘගේ වෙනත් කෘති :

අනුවාද	ධවල සේනාංකය - *(1956)* *(සර් ආතර් කොනන් ඩොයිල්ගේ 'ද වයිට් කම්පනි' නම් කෘතියේ අනුවාදයකි)*
ළමා සාහිත්‍යය	පුංචි අයට කවි කතන්දර - *(1958)* සරු පොළොවක් අපට ඇතේ - *(1973)* කොටි වලිගය - *(1990)*
කාව්‍ය	වයංගා (කේ. ජයතිලක සමග) - *(1960)* සක්වා ලිහිණි - *(1962)* හෙට ඉරක් පායයි - *(1963)* මක්නිසාද යත් - *(1964)* රාජතිලක ලයනල් සහ ප්‍රියන්ත - *(1967)* බෝඩිම - *(1970)* නොමියෙමි - *(1973)* ප්‍රබුද්ධ - *(1977)*
නාට්‍ය	සද්දන්ත සහ තවත් නාටක - *(1961)* මූදු පුත්තු (ගුණසේන ගලප්පත්ති සමග) - *(1964)* හංස ගීතය හා වෙනත් නිර්මාණ - *(1985)*
නවකතා	තුංමංහන්දිය - *(1967)* මනෝමන්දිර - *(1971)*
කෙටිකතා	මහගම සේකරගේ කෙටිකතා සහ චිත්‍ර - *(1981)*
ගීත රචනා	මහගම සේකරගේ ගීත - *(1972)* මහගම සේකර, නොපළ ගීත - *(1984)*
චිත්‍රපට තිර රචනා	තුංමංහන්දිය තිර රචනය - *(1993)*
ශාස්ත්‍රීය	සිංහල ගද්‍ය පද්‍ය නිර්මාණයන්හි රිද්ම ලක්ෂණ - *(2001)*

පෙරවදන

මහගම සේකර සිය ජීවිතයේ අවසාන පැය කිහිපය ගත කරමින් සිටිය දී ඒ බව කිසි සේත් නො දත මට කළ ඉල්ලීමක් ආදර පූර්වක ව ඉටු කරනු සඳහා යි මෙය ලියනුයේ. අන්‍යෝන්‍ය ගෞරවය මත ගොඩ නැඟුණු සුහදතාවයෙන් බැහැර ව මා තුළ එම කාර්‍යය සඳහා අන් සුදුසුකමක් ඇත් ද යි මම නො දනිමි.

මා මහගම සේකර දැන හඳුනා ගත්තේ ඉතා මෑතකදී ය. දිනක් ඔහු මාත් හඳුනන පොදු මිත්‍රයකු සොයා බෞද්ධ විශ්ව කෝෂ කාර්යාලයට පැමිණියේ ය. ඔහුගේ බලාපොරොත්තුව වූයේ බෞද්ධ කාව්‍යය පිළිබඳ අදහස් පැහැදිලි කරන වැඩ සටහනක් ගුවන් විදුලියේ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය යටතේ ඉදිරිපත් කිරීම ය. මට මහගම සේකර ප්‍රථම වරට මුණ ගැසුණේ මෙම වාතාවරණයේ ය. එම වැඩ සටහනට සහභාගි වීම සඳහා කළ ඇරයුමක් නිසා ශ්‍රී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාවට ගිය මට එහි සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවක දී මහගම සමඟ සෑහෙන වේලාවක් කථා කරන්නට දෙවන වරට ඉඩ ලැබුණේ ය. අපේ පිළිසඳර ගෙනි ගියේ අප ඉදිරිපත් කරන්නට සැරසෙමින් සිටි වැඩ සටහනේ තේමාව වූ බෞද්ධයන්ගේ පමණක් නො ව ශික්ෂිත ආකල්පයන්ගෙන් යුත් මිනෑම කෙනෙකුගේ සිත් ගන්නා ථෙර ථෙරී ගාථා වටා ය. පාලි සාහිත්‍ය පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් පරිචයක් මුල දී නො ලත් නිසා කවියෙකු හැටියට බුදු සමයෙන් ලැබිය හැකි පූර්ණ ආභාසය තමා නො ලැබුවේ යයි ළතැවෙමින් සිටි ඔහු අත ථෙර ගාථාවේ

සිංහල අනුවාදයත් විය. එ දින වැඩ සටහනට අවශ්‍ය පෙර පෙරී ගී තෝරන අතර සිංහල අනුවාදයේ වූ සදෙස් තැන් කිහිපයක් ඔහුට පෙන්වා දෙන්නට මට සිදු විය. අප එය නිදෙස් කොට දක් වූ කල ඉස්මතු වූ පාලි ගාථාවේ වූ භාවගීතමය ලක්ෂණ නිසා ඔහු ඉමහත් තෘප්තියට පත් වූයේ කවියාගේ රසාස්වාදන විශේෂතාවන් පැහැදිලි කරමින් බව මම දුටිමි. ඔහු හා මා අතර මිත්‍රත්වයේ පදනම මෙය විය. ඔහුගේ කවිත්වය හා කලා රසිකත්වය ගැනත් ඒ ඇසුරෙන් සිංහල පාඨකයාට ලැබිය හැකි අර්ථවත් ජීවන දර්ශනය ගැනත් මා සිත මහත් බලාපොරොත්තුවක් පහළ විය. කවියකු හැටියට අහංකාරය අබිබවා මිනිස් ප්‍රජාවේ විමුක්තියත් විභූතියත් සඳහා ඔහු වෙහෙසෙන බවත් ඒ සඳහා ඔහුගේ ඉදිරි ගමන කැප වී ඇති බවත් මට හැඟී ගියේ ය.

වැඩි කලක් ගත නො වී ය. දිනක් මා හමු වී තමා ප්‍රබුද්ධ නමින් කාව්‍යමය ප්‍රබන්ධයක් කරන බව මහගම මා සමග කීවේ ය. එම ප්‍රබන්ධයෙහි අඩංගු කිරීමට බලාපොරොත්තුවන සමහර අදහස් අප සමග සවිස්තර ව සාකච්ඡා කළේ ය. ඒ විස්තර ඇසීමෙන් ඔහුගේ ගමන් මග ගැනත් ප්‍රාර්ථනයන් ගැනත් මා බැස ගෙන තිබූ නිගමන සැබෑ වන බවට ලකුණු දිස්වන්නට විය. ඔහු තම කෘතිය නිම කොට එහි පිටපතක් ගෙනවුත් කරුණාකර මෙය කියවා බලන්නැ'යි මා අත තැබී ය. මා ද එය කියවා බැලීමට ආශා ඇති බව ඔහුට දන්වා තිබුණි. එහෙයින් නො පමා ව එය කියවන්නට පටන් ගත් මම නැවත ඔහු මුණ ගැසී ඒ පිළිබඳ ව කථා කරන්නට දිනයක් ද නියම කර ගත්තෙමි. පුදුමයකි. නියමිත දිනට වඩා කලින් මුණ ගැසී ඒ පිළිබඳ අවසාන සාකච්ඡාව

කළ යුතු බව දිවැසින් මෙන් මහගමට පෙනෙන්නට ඇති. දුරකථනයෙන් ඔහු මා අමතා නියමිත දිනට දවස් තුනක් කලින් හමුවන්නට පුළුවන් දැයි ඇසී ය. මහගමගේ ප්‍රබන්ධය එතෙක් කියවීමෙන් ප්‍රමාණවත් රසාස්වාදයක් හා ඉමහත් තෘප්තියක් ලබා සිටි මම එය ඉතා සතුටින් කළ හැකි බව දැන්වීමි.

මහගමගේ ජීවිතයේ අවසාන දිනය වූ ඒ බදාදා දවස දහවල් එනට පමණ ඔහු තනි ව ම මා හමුවීමට ආ නමුත් ඔහු පැමිණියේ අප එක්කෙනෙකුගේ වත් ආරාධනයක් නොමැති ව ඔහුගේ අතේ ම එල්ලී එන අමුත්තකු සමග බව අප අතර කිසිවෙක් දැන නො සිටියේ ය. මහගමගේ 'නොම්යෙම්' යන නාත්‍යයේ බසින් ම කියන හොත් ඔහු ආයේ 'මරණී' සමග ය. එදා ඔහු අප සමග ගත කළ කාලය පැය තුනකි. ඔහුට කියන්නට බොහෝ දේ මට තිබුණේ ය. මහගමගේ විවිධ වූ කලා කෞශල්‍යයත් විචිත්‍ර වූ කලා රසිකත්වයත් ගැන සලකා බලන විට කලා ක්ෂේත්‍රයේ ඔහුට විශ්වවිද්‍යාලයීය පිඨයක් නො ලැබීම ගැන මා පුදුමවන බව කී විට ඔහු මුවින් නො බැණ නිරහංකාර ලීලාවෙන් ඉවත බලා ගත් සැටි අපට මතක ය. එහෙත් අප සමග ගත කළ ඒ පැය කිහිපය අවසන් වෙමින් තිබූ තම ජීවිත කථාවේ පරිශිෂ්ටය වන බව ඔහු නො දත්තේ ය. ඔහුගේ ඒ නවතම ප්‍රබන්ධයේ විවේචනාත්මක නිපුණතාවත් අදහස්වල ඇති අර්ථවත් බවත් ගැන මම ඔහුට ප්‍රශංසා කෙළෙමි. ආරාධනයක් නැති ව වුවත් මහගම සමග ආ ඒ අමුත්තා සැඟවී සිටිමින් අපගේ දෙබස් අසා උපහාසයෙන් නොයෙක් වර මහගම දෙසත් මා දෙසත් බලන්නට ඇත. එනමුත් අවංක වූ අදහස් හුවමාරුවකින් යැපුම් ලත් අපේ

කථා සල්ලාපයේ සොඳුරුබව බිඳකින් වත් අඩු නො වී ය. කවිත්වයෙන් පිරි අවංක, පරාර්ථකාමී, නිහතමානි ගත්කරුවකුගේ චරිතයේ විවිධ ප්‍රියංකර ලක්ෂණ විදහා පෑ ඒ ජවනිකාවේ අවසාන තිරය වැටෙන්නට පෙර 'එසේ නම් මගේ මේ ප්‍රබන්ධයට පෙර වදන ඔබ ම ලියන්නැ'යි මහගම මගෙන් ඉල්ලා සිටියේ ය.

මහගම සේකරගේ කවිත්වය ප්‍රකාශයට පත් වන්නේ එහෙන් මෙහෙන් හමන සුළං නිසා නො සැලෙනසුලු ජීවන දර්ශනයක් හෙළි කරමින් බව ඔහුගේ අවසාන කෘතිය වන ප්‍රබුද්ධ නම් මේ ප්‍රබන්ධය කියවන විට තව දුරටත් දැනී යයි. රචනයට ප්‍රබුද්ධ යන නම යෙදීමෙන් ම එය වැහැදිලි වෙයි. මෙම කෘතියෙහි ඔහු බැස ගන්නා ඇතැම් නිගමනයන්ට හා ඉදිරිපත් කරන ඇතැම් නිර්දය විවේචනයන්ට අවශ්‍ය පදනම ඔහු ලබා ගෙන ඇත්තේ කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ලත් තම ජීවන දර්ශනයේ පරිපාකයෙනැ'යි කියන්නට පුළුවන. 'හෙට ඉරක් පායයි' යන කෘතියෙහි (අංක 25) ඔහු කෙටියෙන් දක්වන්නේ කිසිවකු නො දන්නා දහමක් නො වේ.

ඔබ හිනැහෙන විට
මුළු ලොව
ඔබ සමගින් සිනාසෙයි
ඔබ වැලපෙන විට
මුළු ලොව
ඔබ අතහැර සිනාසෙයි.

එහෙත් මෙවන් අවස්ථා පැමිණි විට මේ උපදේශයෙන් ලැබිය හැකි සැනසුම ලබන්නට නො හැකි වීම නිසා

කොතෙක් දෙනා නො නැවෙත් ද? මේ පිළිබඳ කලින් අවබෝධයක් ලබා ගත නො හැකි වීම නිසා කොතෙක් දෙනා අනාථ නො වෙත් ද? එම කෘතියෙහි ම අඩංගු කොට ඇති (අංක 30) කුණ්ඩලකේසී නාටකය සඳහා රචිත ගී තුළින් ඔහු ඉදිරිපත් කරන ජීවිතය පිළිබඳ දර්ශනික ආකල්ප බෞද්ධ වාතාවරණයක් තුළින් ජනිත වන බව අවිවාදයෙන් පිළිගන්නට සිදු වේ.

ක්ලේශ බර ගෙන කරට
කම්කටොලු පිරිවරට
සංසාර ගිරිදුර්ග නගිනා
සංසාර ගිරිදුර්ග නගිනා
ජීවිතයෙ මරු කතර
තොප සොයන සැප නොමැත
මොහොතකට සැප ලෙසට පෙනෙනා
මිරිඟුවෙහි මායාව පමණා

මරණයෙහි කඳු මුදුන
කෙළවරට ඇත පැමිණ
නවදුරට යනු කිමද නොදනා
මෝහයම කනවැලට රැගෙනා

නිදසුනක් වශයෙන් මෙහි එන 'සංසාර ගිරි දුර්ග නගිනා' සහ 'මෝහයම කනවැලට රැගෙනා' යන යෙදුම් සලකා බලන්න.

බොහෝ තැන්වල ඔහු ඉතා නිපුණ ලෙස යොදන උපහාසය ද බුදු සමය ඉදිරිපත් කරන තාත්වික දර්ශනයේ ආභාසයෙන් ම බිහි වූවක් යැයි සිතිය හැකි ය. නැතහොත් සමාජීය ඌනතාවන් සානුකම්පිත ව වටහා ගැනීමේ දී

ඔහු බුදු සමයෙන් ප්‍රමාණවත් පිහිටක් ලැබුවේ ය'යි කිව හැකි ය. 1964 දී ඔහු අතින් ලියැවුණු 'මක්නියාද යත්' යන කෘතියෙහි එක් තැනක (70 වෙනි පිට) ඔහු මෙසේ කියයි.

සංක්‍රාන්ති කලියුගයේ
හෙල්ලුම් කන සමාජයේ
පාලම් උඩ
මේ මගේ න්‍යාය
මිතුරාය - සැමියාය - බිරින්දය
විශ්වාසයක් නොමැත
අන්තෝ ජටා බහි ජටා

ශික්ෂිත දෘෂ්ටි කෝණයකින් උපේක්ෂා සහගත ව ලොව දෙස බැලීමේ හැකියාව නියම නායකත්වයේ විශිෂ්ට ලක්ෂණය විය යුතු බව අපට කියාපාමින් මෙන් ඔහු ඊට අනතුරු ව මෙසේ ද පවසයි. (71 වෙනි පිට).

විෂමව කැරකෙන ලොව දෙස
ඔබත් මමත්
ඈතට වී බලා සිටිමු.
පබ්බතට්ඨොව භුම්මට්ඨෙ
මේ ලොව මීට වඩා යහපත් කොට
සාදන්නට
එවිට අපට හැකි වනු ඇත.

බෞද්ධ චින්තනය අධ්‍යාත්මගත කොට ගෙන ඉන් ලබන ප්‍රතිභානයෙන් විනා ඉතන දක් වූ ප්‍රකාශයේ වැදගත්කම වටහා ගැනීම පවා උගහට ය'යි කීම අතිශයෝක්තියකැ'යි නො හඟිමි. එහෙත් මහගම සේකර

තමන් බුදු සමයෙන් ලත් ආභාසය තම නිර්මාණයන් ඔස්සේ යවනු ලැබුයේ හුදෙක් බෞද්ධයන්ට පමණක් සීමා නො වූ පොදු පණිවුඩයක් වශයෙනි.

මහගමගේ ප්‍රබුද්ධ කියවූ මට ප්‍රමුඛ ව ප්‍රබල ව සිතට නැගුණේ බෞද්ධ අදහස් නිවැරදි ව වටහා ගෙන බෞද්ධ ප්‍රතිපදාව ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ලොවට ලබා දිය හැකි සෙත් සාන්තිය පිළිබඳ කිසිදු සැකයක් සිතෙහි නොමැති ව කවියා තම අදහස් මාලාව ගොතන බවයි. සාමාජික ප්‍රශ්නවලට අභීත ව මුහුණ දෙමින් බිහිසුණු අභියෝග මැද්දෙහි ඔහු මෙසේ තර්ක කරන්නේ එ නිසා යයි අපට සිතේ.

වික්ටර්
බතක් - වතක් - ගෙයක් දොරක්
ලද පමණින්
රස්සාවක් ලද පමණින්
විමුක්තියක් ලැබිය හැකි ද?
අසහනයෙන් මිදිය හැකි ද?
සංසාරේ නිරන්තර ව පැවරී ඇති
දුක එතකින් නිමා වේ ද?

පක්ෂග්‍රාහී හෝ අන්තවාදී හෝ නො වීම සඳහා වැඩි වෙහෙසක් දැරීම මහගමට අනවශ්‍ය බව ඔහු තම අදහස් ඉදිරිපත් කරන අයුරින් පැහැදිලි වේ. ආමිසයෙන් පොළඹවනු ලබන කල්හි ඒවා නො පිළිගෙන බැහැර කිරීමේ හැකියාව විරල ගුණයකි. එහෙන් මහගමගේ නව කෘතියෙහි ප්‍රබුද්ධගේ චරිතයෙන් ඉදිරිපත් කරන දර්ශනයේ උදරත්වය ජනිත වන්නේ ඔහු තමාගේ ජීවිතයේ පදනම

කර ගත් මේ විරල ගුණය තුළින් ය. මෙයින් ම ලත් ධෛර්‍යයෙන් ඔහු අධර්මය, අසත්‍යය, අසාධාරණය දුටු තැන ඒවා නිර්දය ලෙස විවේචනය කරමින් ඒවා තහවුරු කරන්නවුන් ඉමහත් උපහාසයට ලක් කරයි. සමාජය ලෙඩ කරවන රෝග ලක්‍ෂණ දුටු තැන ඒවා විවිධ අංශයන්ගෙන් විමසමින් ඉදිරිපත් කරයි.

සිටියෝ විසිත්ත කාමරයෙහි
කළු කබා මහත ටයි
නරබාරු ප්‍රභූවරු
පීරා ඇතින් කෙස් ගෙනත්
තට්ටය යන්නමින් වසා ගත්

සිටියෝ මෝරපු ගැහැනු
බැන්ද උස් කොණ්ඩා හා
ගත දෙතොල් උල් තිය ඇති
බලමින් නෙත් කොනින් ගර්වයෙන්
මැකෙන රූ සිරියට මුක්කු ගසමින්

සිටියෝ ගැටවරයෝ ගැටවරියෝ
අවුල් දික් කෙස් වලු ඇති
පුම ඉතිරි ලිඟු වෙනස නැති

යන එන මඟක් නොම දැන
අතර මං වුවන් මෙන

අනෙක් පසින් ඔහු සමාජයේ විෂමතාවන් අප ඉදිරියට මෙසේ ගෙන එයි.

දිස්විය මිනු නෙතට
කුරා කුහුඹුන් ලෙසට

පඩංගු - පතිස් ලැලි
ටිං බෙලෙක්ක තහඩු ගෝනි
අස්සෙන් එබී බලන
මුඩුක්කු දහජරාව පැටවි ගැසුව
වැරහැලි කාලකණ්ණි මිනිස් ප්‍රාණ
දුගඳ පිරුණු කාණු දිගට

බෞද්ධ අදහස් ප්‍රමාණ කොට ගත් කල මෙ වැනි සානුකම්පික තුලනයන් හා නිර්දය විවේචන අවශ්‍ය වශයෙන් ම කළ යුතු වේ. සදාචාරාත්මක චරිත ශුද්ධිය ද සමාජ චිරස්ථිතියට අවශ්‍ය බව මහගම අවංකව ම පිළිගනියි.

ලැබුව ද කොතෙක් දන
නැගුණ ද ඉහළ තලයට
දිළිඳු විය මුනු සිත
ආත්මය ඇද වැටී පහළට

රත් දෙතොල් අතරෙහි
පිරී තිබුණේ අමන රාගය
අඳුන් ගැ නෙත් කොන්වල
රැඳී තිබුණේ ඊර්ෂ්‍යාව ය

සතුටු සාමිචි පිළිසදර තුළ
කැපී පෙනුණේ වෛරයක් ම ය
ප්‍රබුද්ධ!
හිස් ය මේ ජීවිතය
බොල් ය මේ ජීවිතය.

කලාවේ ස්වාධීන වර්ධනයට විවිධ බලපෑම් නිසා ඉඩ නැතිකම ගැනත් එනිසා ම කලාවට ලබා ඇති නරක

දඟාව ගැනත් ඔහු දුක් වෙමින් කලාකරුවා ගැන මෙසේ කියයි.

එතැන් සිට
ඔහු ද ඒ රංචුවට එකතු විය
එතැන් සිට
නටන්නට විය ඔහු ද උන් සමග
උන් නටන තාලයට.

කවියකු අතින් ලෝකයාට ධාර්මික අදහස් ලැබිය හැකිය යන්න සනාථ කරමින් මෙන් මහගම තම අවසාන ප්‍රබන්ධයේ චින්තාවලිය මෙසේ පරිපාකයට ගෙන එයි. ඔහුගේ සංකල්ප හා මනුගේ ප්‍රාර්ථනා අතිශය ප්‍රශංසනීය වේ.

වෙසක් පහන්වලින් ගලන
සවණක් සන රැසින් වැසී
පොළොව බේදූ තාප්ප හා කටුකම්බි ද
මොහොතකින් අතුරුදහන් වී ගොසින් ය.
ලෝකය තනි යායකි.

අහස පොළොව හා ගහ කොළ
මුළු ලෝකය
අප හැම සතු පොදු දේපළක් බවට
මොහොතක් පත් වී ඇත
සුඛො බුද්ධානං උප්පාදො

දාර්ශනික ප්‍රශ්න තාත්ත්වික ලෙස විසඳන්නට මනු බිය නො වේ.

දුක් විඳින්නන් කෙරෙහි මෛත්‍රියෙන්
නෙමේ ද තැමැත්තෙන් ම දුක් විඳියි.

ධර්මය වටහා ගත හැකි
සත්‍ය සුන්දර බව දැන ගත හැකි
උත්තර සමාජයක ගොඩනැඟුමේ මුල් පියවර
කෑමෙන් බීමෙන්
ඇඳුමෙන්
ගෙයින් දොරින්
තෘප්තිමත් වූ ලොවක් තැනීම ය.
ඒ සඳහා මම නවතිමි
නැවතිම මය ගමන

මහගම සේකර මෙම කෘතියෙන් එක් අතකින් තමාගේ පුද්ගලික ජීවිත කථාව අනාවරණය කරන අතර තමා අගය කොට සලකන පුරුෂාර්ථ ද එය තුළින් උද්දීපනය කරයි. ඒවා පෞද්ගලික අනුභූතියක ප්‍රතිඵලයක් නො වේ නම් ස්ථිර අවබෝධයකින් යුක්ත ව ඒවායේ සාරවත්කම ගැන හෝ සාධාරණකම ගැන හෝ තම සිත තුළ කිසිදු සැකයක් නැති ව කරන ප්‍රකාශයෝ ය. එහෙයින් කාලය ගෙවී යෑම නිසා හෝ බාහිර බලපෑම්වල රළුපරුෂකම නිසා හෝ ලෙහෙසියෙන් නො මැකෙනු ඇත. ඔහුගේ පණිවුඩය අකුටිල ව අප වෙත ගලා එන්නකි. සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණය ඔහුගේ පරමාර්ථය වුව ද එයට අවශ්‍ය සැත්කම සඳහා හොඳ ම ආයුධය ගෙරි කපන කැත්ත නො වන බව මහගම මෙහිදී අපට ආදර්ශවත් ලෙස පෙන්වයි.

ප්‍රබුද්ධ නම් මේ ප්‍රබන්ධයේ රචනය නිමාවට පත් කොට එය ප්‍රකාශයට පැමිණවීම සඳහා අවශ්‍ය පිළිවිධාන යොදමින් සිටිය දී මහගමගේ විවිධ වූ කලා කෞශල්‍යයන්

සමග ඔහුගේ ජීවිතය ද අවසන් විය. ඈත අහසේ ග්‍රහ ලෝකයක එළිය පෘථිවිය කරා ඒමට ඇතැම් විට ගණන් බැලිය නො හැකි තරම් කාලයක් ගත වන බව අපි දනිමු. එහෙත් මහගමගේ මේ කෘතියේ ආභාසය ලක්වැසියන් අතර පැතිර යෑමට එතෙක් කල් නො යේවා යි අපේ පැතුමයි.

මහගම ප්‍රබුද්ධ ඇසුරෙන් හෙළි කරන අදහස්වලට සරිලන, ඒවා උද්දීපනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් චිත්‍ර කලා සම්ප්‍රදයක් හා මූර්ති කලා සම්ප්‍රදයක් නො පමා ව අප අතර බිහි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය ය. කාලෝචිත ය. එය කලා කෞශල්‍යයෙන් යුත් කලා රසිකත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති තරුණ පරපුරේ විශේෂ යුතුකම විය යුතු ය. එය මහගමගේ නමට පිරිනැමෙන පරම උපහාරය වේ. ග්‍රන්ථකරණයෙන් ඔහු හෙළි කළ ජීවන දර්ශනය ඔහුගේ අමරණීය කීර්තිය සඳහා මෙන් ම ජීවතුන්ගේ මග හෙළි කිරීම පිණිස ද පවතීවා යි පතමි.

ජෝතිය ධීරසේකර

1976 ජූනි

උපහාරයි

ඇවිද ලදූ දෙණි කැලෑ බිම්වල
රැගෙන චිත් තුන්හිරිය පත් කොළ
යොද කුකුළු සායම් රතු හා කොළ
වියා නෙක් විසිතුරු රටා පැදුරු
රටාවක් බව මේ මහා විශ්වය
කුඩා කල සිට ම මට කියා දුන් අම්මාට.

විසල් සුදු ඩිමයි කඩදසි මත
තබා මහ කව කටුව දිග රූල
ඇඳ නෙක් මෝස්තර මල් හා කොළ
කපා කැටයම් ඉදූ බොකුටු නියනින්
විශ්වයෙහි රටාව ම කලාවට නගන හැටි
කුඩා කල සිට ම මට කියා දුන් තාත්තාට.

ඔප් නැඟූ විසල් මේසයක් මත
තබා සුදු සුමුදු කරදසියක්
ඒ මත පාකර් පෑන් තුඩකින්
ලියන්නට මට නොමැත කවියක්.

XX

වැඩ ඇරී එන කලට ඔබ සමග
සෙනසින් පිරී ගිය දුම්රියක
අවුලා ගෙන හිස් සිගරැට් පැකට්ටුවක්
ඒ මත පැන්සල් කෙටියකින්
කුරුටු ගාන්නට මට ඇත කවියක්.

එසේ වුව සොහොයුරෙනි!
ඔබ ගැන ම මා ලියන ඒ කවිය
ඔබගෙන් බොහෝ දෙනකුට
අද දින නො වැටැහෙන බව දනිමි.

ලෝකය මීට වඩා යහපත් වන
අනාගතේ යම් දවසක
ඔබ එය මීට වඩා ආදරයෙන්
කියවන බව ද දනිමි.

I

භවයකින් පසු තවත් භවයක
උපන්නා සේ ඔහුට හැඟුණේ ය.
මරණයෙන් පසු අලුත් උපතක්
ලබන්නා සේ ඔහුට හැඟුණේ ය.

ගිලන් හලේ සුදු හැඳි රෙදියන්
සුදු බිත්ති හා ඇඳන්
සියලු වස්තු සම්මිශ්‍ර ව
තිරයක් සේ විය
මී දුමක් සේ ද විය
අඩක් ඇරී සිහි ලබනා දසට.

වාට්ටුවේ ඇතුළත හා පිටත නැගෙන
සියලු ශබ්ද සම්මිශ්‍ර ව
සමුද්‍ර ඝෝෂාවෙහි
වර්ෂාවෙහි
එක් වන් නෝ නාදය මෙන්
ශුද්ධ ඕංකාරය මෙන්
ප්‍රකෘතියෙහි සංගීතය
මඳින් මඳ ව ඇසෙන්ට විය.

කාලය මිදී ඝන ව තිබී
අසංඛ්‍ය කල්පයකට පසු
කෙමෙන් ඇරෙන නෙත් ආලෝකයෙන් උණු ව
සෙමෙන් සෙමෙන් ගලා ගියේ ය.

සුදුමැලි දස් පටල තිර පට මත
සිතුවම් පෙළක් සෙයින්
බහල තිමිර විනිවිද ගෙන
අතික ස්මරණීය පහළ විය.

'සර්
මෙතෙක් කල් මා අසා සිටියා කල්ප ගණනක්
ඔබේ ගී නද
ඔබේ වේණා නද
දුටුවා පත්තරවල ඔබ පිළිරුව
ඔබ ගැන තොරතුරු විස්තර.
දකින්න ආසාවෙන් හිටියේ මෙච්චර කල්
ඔබ වාගේ ගයන්න
ඔබ වාගේ වයන්න
බැරි ද මටත් උගන්නන්න?
මගේ හොඳම ගීය ඔබ ගයනා

'ජාති ජාති සංසාරේ ඔබ මා හා ආවා
ජාති ජාති සංසාරේ ඔබ මට මග තිවා'

මේ!
බලන්න මගෙ සමරු පොතේ
මුලට ම මම ලිව්වේ ඒ දෙපදය.

අනේ! මගේ සමරු පොතේ
මොනවා හරි ලියා දෙන්න!'

ප්‍රබුද්ධ පොත ගෙන පෙරළා බැලී ය.
නොයෙක් දෙන ලියා දුන්
නොයෙක් වග වාසගම් එහි විය.

'ඔබට සදා ජය !'
'ඔබේ පැතුම් ඉටු වූ දින
මා අමතක නො කරනු මැන!'
'සොයන්නාට සම්බ වේ !'
'ආදරය මිහිරි වේදනාවකි'
'මේ වාගේ දේ ලියන්න
මම දන්නේ නෑ ළමයෝ !
මම ඔන්නම් මගෙ නම ලියලා දෙන්නම්.'

'අනේ එපා !
ඔච්චර ලොකු කෙනෙකුට
ඇයි බැරි මොකවත් ලියන්ඩ?
මොනවා හරි ලියන්ඩ නං මිනෑ මයි
මීට පළමු කාටවත් ම නො ලිව් දෙයක්'

ප්‍රබුද්ධ හිස් පිටුවක
තම නම හා දිනය ලිවී.

'අයියෝ! හරි නරකයි'

එ තැන් සිට ලෝකය වෙනස් විය.

නැති වුණා වාගේ ය නිදහස
තනිකමක් උපනේ ය සිත තුළ.

දුකක් වූයේ නැත
දුක එනෙක් කල් ඔහුට
වීණා තත් මත
ඔහු ඇඟිලි ඇඩූ පැහැරෙන
දැනිණ සුවයක් සන්සිඳීමක්

දුකක් එහි නැත.
සැපක් එහි නැත.
මුනුකුරන සංගීතය
ඉතිරි වෙයි රස දෙකක්
දුක හා සතුට.
එහෙත් ඒ දෙක එක ම ය.
දුක ද නො ව සතුට ද නො වේ ම ය.
සිත නිවන සාමයක්
පහන් සංවේගයක්
මෙතෙක් ඔහු සිත අපිස් කරවී.

උණුසුම හා සිහිල මෙන්
එළිය හා අඳුර ද මෙන්
දුක හා සතුට සම ලෙස
දකින මැදහත් සිතකින්
මෙතෙක් ඔහු බැලුවේ ය ලොව දෙස.

සැඳෑ අඳුර ඇදෙන
තම කුඩා කුටියට
එක් විය වීණාව හා ඔහු.
කාලයේ සංඥා
දුරු වී ගියේ මනසින්,
එකත් ම වූයෙන් වීණාව හා ඔහු.
ඔහු අත ම අතැඟිල්ල ම වීණාව වූයේ ය
නැඟ බැස ගිය ඒ මධුර ස්වර
මහා ඕඝයක් විය
නිසන්සල අඳුර තුළ පැතිර ඉතිරී ගලන.

තම ඇතුළතින් මතුවන
තම කට හඬට සන් දෙන
බාලේ දී වින්ද දුක්
පෙරී අතැඟිලි තුඩගින්
මහා රසයක් බවට පත් විය.
අමතක විය තමා.
අමතක විය සියලු දෙය.
අදෘශ්‍යමාන වූ
කිසි බලවේගයක් අත
උපකරණයක් විය මනු.
අවිඥානක ඇඟිලි තුඩු
නිතැතින් ක්‍රියාකාරී ව
අවිඥානය පතුලෙන්
සියුම් සුවඳක් පෙරී ආයෙ ය.
කල්ප ගණනාවක්
මෙසේ ගත විය කාලය.
කල්ප ගණනාවක්
ගෙවෙනු ඇත මතු කාලය.
අනන්ත ය,
එය අපරිමාණ ය.
එහෙත් මනු හට කාලය
මේ මොහොත පමණක් විය.
අමතක වී අතීතය
එයට ද වූ අනාගතය ද
නිහඬ බව පත්ලෙහි රැඳි
සියුම් සංගීතයක් මතු විය.

ඇස හැර තමා දෙස
බලනා සඳ වරින් වර
පිබිද අත්පොළසනකින් -
තමහට පිරිනමන ලද
උපහාර තිළිණයකින් -
දක තමා පිළිරුව
පුවත් පත් පිටු අතරින් -
පෙණින තමා කුඩාවට
දිනෙන් දින දිනෙන් දින කුඩාවට.
නො දත්තෙ ය තමා රුව
අවට මිනිසුන් අතර
යෝදයකු වී නැගී සිටින බව.
නො දත්තෙ ය තමා හඬ
දුවනයක් රසික සිත් සතන් තුළ
නිධාන ව ප්‍රතිරාව නගන බව.
තමා වටා වැවී ඇති
මහා යසස් කඳ
නුදුටුවන් විය ඔහු.
නොහොත් ඒ ගණනට නො ගත්තෙ ය.
කා බී නටන හිනැහෙන මඟුල් ගෙදරක
හඬා වැළපෙන ඉලව් ගෙදරක
නො දුන ඒ තිඩිවක් -
මලක් දක හිනැහෙන
මල යනු කිමැයි නො දන ම -
කුඩා දරුවකු මෙන් වී ය ඔහු
හමුවනතුරු ඔහු ඇසට
යයෝද.

කඳු මුදුනින් අඩ සඳ පෑදෙන්නා සේ
ගිරි කඳුරින් දිය දලු වෑහෙන්නා සේ
සංගීතය මූර්තිමත් වූවා සේ
මොටෝර්රියෙන් බැස දිව ගෙන
දඟකාරයි
සුකුමාරයි
සිනා සිසී ඈ ආවා.

හිරු බැස පෑළ අහසින්
නැග එන තන් වන් සිතුවම්
සැඳ සුළඟ රහසින් විත්
සන්සල කරවයි හදවත්.

රන් පැහැ පලස මත
බිම හිඳ ළංව උනුනට
ඇයට වේණ සත උගන්වන සඳ
අමතක විය ඔහුට ම
මෙතෙක් කල් ඔහු උගත් වේණ සත.
වේණ තත් මත රඟන
සිහින් දිගු රතැඟිලි දකින සඳ.

ඔබ මා අත වීණා දණ්ඩ වැනි ය.
ඔබගේ කට හඬ ම ය සංගීතය.
මා හදවත
තත් පිරිමැද
නංවයි ඔබ
මෙතෙක් කල් මා නෑසූ සංගීතය.

අසනා තුරා ඔබ හඬ
දකින තුරා ඔබ වත
බිහිරි වී සිටියෙමි මම.
අන්ධ වී සිටියෙමි මම.

ඒකාලෝක කර සුවහසක් සක්වල
සිනා සෙත මෙතෙකැයි ගණන් නැති තරුකැට-
වලාකුළු දුහුල් සළු හැඳ පැළඳ
ලැසි ගමනින් තුරු සිරසින් සඳ නැග එන-
උණ පඳුරේ නිල් සෙවණැලි
මඳ අඳුරේ රැව් දෙන ගං දිය මත-
ඔබ මට ළං වී රහසින්
කොඳුරයි සංගීතය.

සුදු වටොර සඳ එළිය කැටි ගැසුණ
දෙතන ලප තුඩු ගවුම පිරිමදින
ගෙන දේ ය දුක අපමණ
නො දනේ ද එය ඔබහට?

දිනෙන් දිනට අලුත් වෙමින්
එක එක මොටෝ රියෙන්
ඔබ එන විට
සොඳුර!
නිතර මට හැඟේ ය
'මා යතු කිසිවක් නැතේ ය.'

නො කා නො බී වෙහෙස ව දන එක් රැස් කර
මන්දිර ගොඩ නගනා දහසක් දෙන
ඉන් පසු පෙනුණේ ය ඔහුට.
නො කා නො බී වෙහෙස ව දන එක් රැස් කර

මන්දිර තුළ ගොඩ ගසනා දහසත් දෙන
ඉන්පසු පෙනුණෝ ය ඔහුට.
ලබනුව නව නව් බලතල නිල තනතුරු.
නරහයකට පොර වදිනා දහසක් දෙන
ඉන් පසු පෙනුණේ ය ඔහුට.
මෙනෙත් තමා අවට ම සිටි ඒ හැම දෙන
මේ දන් පෙනුණේ ය ඔහුට.

අහස් මාලිගාවකි.
යසෝදගේ නිවස.
සුදු පවුර.
සුදු යකඩ ගේට්ටුව.
කිරි ගරුඬ බිම වසන රත් පලස.
නන් විසිතුරු කැටයම් ගෘහ භාණ්ඩ.
නොයෙක් රටවලින් ආ
නොයෙක් වයි වාරන්න
පළිඟු මිණි දල් පහන්.
සුව පහස්.
යස ඉසුරු දකින විට
ප්‍රබුද්ධ තුළ අල්ප හැඟීමක් ඇති විය.
සුපුරා ගොස් මෙනෙත් දවස්
ඒ සිහිනෙන් දුටු සිහිනය
මහ දවල්
මහ පොළොවට ඇද වැටුණා මෙන් විය.

"මොවුන් මෙන් කෙනෙක් වෙන්නට ඇතොත්!"
එය නවත් සිහිනයක මුල වී ය.

"අප දෙදෙන අතර ඇති පරතරය
දුන් දකිමි පැහැදිලි ව
යසෝද!
උරුමයෙන් ලද දිළිඳු බව මියක
ඔබට මෙන්
මෙවැනි කිසි සම්පතක් මට නොමැත.
"මෙවැනි කිසි සම්පතක් මට නොමැත!"
"ඒ උණාට මං ඔයාට ආදරෙයි!

නෑංගේ ය මනු උඩුමහලට ප්‍රාසාදයෙහි
ඇය හා අතිනත ගෙන
ටයි කබා කලිසම්
දිස්න නහනා පාවහන් තුළ
සිර කොට වසා තද කොට
නිදල්ලේ ගලා ගිය ආත්මය.
දිය වී ය මුළු නුවර ඔහු නෙතට
උස් මිටි ගොඩනැගිලි
උයන් පටු මං වීදි
මහ දිගට තරඟයට දිව යනෙන මහ සෙනඟ.
තරඟයට දිව යනෙන-
මොහොතකට මහ දෙපස නතර වී ලැග සිටින
නන් පැහැති ලොකු කුඩා මෝටෝර් රිය
මිත් ඉහත දක පුරුදු නැති අමුතු හැඩවලට.

නැඟගෙන නැඟගෙන පඩි පෙළ
ආ විට උඩු මහලට
"මම ද මොවුන්ගෙන් කෙනෙක්මි"
අහංකාරයක් යන්නම් සිතට නැඟිණ.

දිය වී ය මනු නෙතට
කුරා කුහුඹුන් ලෙසට
පඩංගු පනිස් ඇලි - ටිං බෙලෙක්ක නනවූ - ගෝනි
අස්සෙන් එබී බලන
මුඩුක්කු දහ ජරාව පැටවී ගැසුව
වැරහැලි කාලකණ්ණි මිනිස් ප්‍රාණ
දුහද පිරුණු කාණු දිගට.

හමා ආශයෙන් සිතට පිළිකුලක්
ඒ අපුරු කාණුවෙන්
වහා නෙත් ඉවත හැරවී ය මනු
ප්‍රිය සම්භාෂණය දෙසට.

සිවියෝ විසිත්ත තාමරයෙනි
කළු කබා මහත ටයි
තරබාරු ප්‍රභුවරු
ගරුතර මැති ඇමතිවරු,
පිටිකර රැලි වැටුණු
කඳ බඩ හොඳින් ආරපු
සංස්ථා ලොක්කෝ
සහ පෙරකදෝරුවෝ.
පීරා ඇතින් කෙස් ගෙනත්
නට්ටය යන්නමින් වයා ගත්.
රජයේ වර ලැබූ
ව්‍යාපාර හිමිකරුවෝ,
ජාතික බැනියම් අඳින
චන්දයට සල්ලිත් දෙන.

සිටියෝ මෝරපු ගැහැනු
බැන්ද උස් කොංඩා හා
ගත දෙතොල් උල් තිය ඇති
අඩවන් තඩියයි ඇස්
ඉඟ දෙපසින් එල්ලෙන මස්.
විජිනි පත් ගෙන පවන් සලමින්
බලමින් නෙත් කොනින් ගර්වයෙන්.
මැකෙන රූසිරියට මුක්කු ගසමින්.

සිටියෝ ගැටවරයෝ ගැටවරියෝ
අවුල් දික් කෙස් වලු ඇති
දුම ඉතිරී ලිඟු වෙනස නැති
තඩි ඔරලෝසු අතෙහි ද
බැඳ තඩි පටි ඉණෙහි ද
හැඳ නෙක සාක්කු ඇති හිර කලිසම්
මිනි ගවුම් හා බෙල් බොටම්
යන එන මහත් නො ම දන
අතරමං වූවන් මෙන.
පා වුණා යසෝද උන් මැදට
දියට බසින හංස ධේනුවක් විලසට.
එහෙත්, අමුත්තන් එවිට ම දනිණ ඔහුට
පැතිරී ගියෙන් අවට කසු කුසු හඬ.
හීන මානයක් හා චකිතයක්
ඔහු සිතෙහි පතළ විය.

යෝධයන් අතරතුර අහුටු මිට්ටකු සේ ය
නාඳුනන දුරු රටක අතර මං වූ සේ ය
එවිට තවුඅදේ කිය:

'ආරංචියි ආටිස්ට් එකෙනෙක් කියල
කියන්ඩකෝ සින්දුවක්'

ප්‍රබුද්ධ පියානෝව වෙතට ගියේ
ඈත රටක අසරණ වී සිටින විටක
හිත මිතුරකු දුටුවා මෙනි.

'ජගත් මෝහිනී - මධුර භාෂිණී
චාරු දේහිනී - කමල වාසිනී
සරස්වතී දේවී - වන්දේ
සරස්වතී දේවී..........

කම්පිත කාංචන මාලා පූජිත කිංකිනි නූපුර ජාලා
පාද සරෝජේ තව් නටාකේ චංචල නර්තන ලීලා
සපා..... ම පා.... පද.. ගමපා.......
ගමපනී........... නිසනීපා.....

නො දන්නා බසකින්
නො දන්නා කිසිවක් කියන විට මෙන්
බලා සිටියෝ ඔවුනු නො සතුටින්.
'නො මිහිරි ද මේ වෙණ ?
ඇසුනු ද මින් වැඩි වෙණ ?
නැතහොත් නැත නුවණ
කියව නො සතුටු වන්ට කාරණ !'
'ඇදුර ! තුටු නො වෙතියි
නො පිත'ප සිප් නො දනිතියි
පොප් ගීයක් කියයි
කියා අප හැම දෙන ම හිතුවයි.'

'පොප් ගියක්
පොප් ගියක්
සියල්ලෝ ම නඩ නැගුන.

'හත්- එන්න!- ප්‍රීති වෙන්න!- ගී කියන්න! පෙම්බරෝ
මේ වගේ සැපත් නවත් ලොවේ තියේ ද සුන්දරෝ ?
හැම් බේකන් කන්න සල්ලි
ජින් ෂැම්පෙන් බොන්න සල්ලි
බල්ලො මරාලා - හරි - සල්ලි හොයාලා
ඉන්න ටිකේ ඉම්මු සුදේ ජෝලිය දමාලා
හත් එන්න!- ප්‍රීති වෙන්න!- ගී කියන්න!- පෙම්බරෝ
මේ වගේ සැපත් නවත් ලොවේ තියේ ද සුන්දරෝ ?'

සිදු වුණේ අසිරියකි:

බඩ මහත දඩි පිරිමි
සෙම හරින නවි ගැහැනු
කය පුබුදු වී අවුත්
මස සසල කොට නටත්:

'හයි ! බල්ලො මරාලා - හරි - සල්ලි හොයාලා'

බඳ වටා අත් යවා ඔවුනොවුන්
සිප වැළඳ
නො සිහියෙන් සිහිනයෙන්
මා පියන් දූ පුතුන් මුනුබුරන්
මත් වී සුරා මතින්
මත් වී රාග මතින්
කලවමේ එක ගොඩේ තැලතෙමින්

'ඉන්න ටිකේ ඉම්මු සුදේ ජෝලිය දමාලා !'

ඇමතිවරයා පැමිණ අතට අත දුනි මනුට.
'යූ ආර් අ ග්‍රේට් ආටිස්ට්
ෂඃ !
බොහෝ ම සන්තෝෂයි.'

යසෝද සිම්බා ය මනු මුහුණ
'හරිම අපූරුයි
ඩාලිං !
හරි ම අගෙයි'

කොහේ ගියාදෝ නැත සිතෙහි චකිතය
කොහේ ගියාදෝ නැත හීන මානය
මට වත් මතක නැත ඉස්සර අතීතය
උඹලත් මාත් ඔක්කොම දන් සමානය

එතැන් සිට
මනු ද ඒ රංචුවට එකතු විය.
එතැන් සිට
නටන්නට විය මනු ද උන් සමග
උන් නටන තාලයට.

මත් වී සුරා මනි න්
මත් වී රාග මනි න්
මත් වී ධන කාමයෙ න්
මත් වී බල කාමයෙ න්

හෙළුවෝ ගිජු දෙනෙත්
ව්‍යාපාර හිමි කරුවෝ
- නො ව මනුගෙ කට හඬට
ඉන් ලද හැකි ලාභයට.

හතා සුකිරි ප්‍රේමයට
හරවා අනුරාගයට
පෙරුවේ ය ඔහු තම කට හඩ
එතැන් සිට
සංගීත නැටිවලට.
විකිණිත දහස් ගණනින්
ඒ පුරා නැටි.
නගරයේ මහා සිටු මැදුරුවල
උඩුමහල් හා සඳලුතලවල
නැටි ගත ඔහුගේ කට හඩ
ඡේංකාර ව ඇසෙන්නට විය.

උඩුමහල් හා සඳලුතලවලින්
ඒ කට හඩ බැස ගොසින්
ගැලි ගම් නියම් ගම් දනව්වල
කොලු කුරුට්ටන් අතරට.
ඇන්දේ ය ඉන්පසු ඔවුනු ද බෙල් බොටම්.
බැන්දේ ය මහ පටි සම්.
නැටුවෝ ය හංදිවල සැදි කණ්ඩායම්:
'ඉන්න ටිකේ ඉමු අපිත් ජොලිය දමාලා !'

ගලා ගිය කට හඩ
නැරී ආවේ ආපසු
රිදී රුපියල් විලසිනි.

වීරයා විය ඔහු එතැන් සිට
ඇන්ද බෙල් බොටම් හා මිනි ගවුම
ඇන්ද කොල්ලන්ගෙ හා කෙල්ලන්ගෙ.
බැන්ද උස් කොංඩා හා

ගත දෙතොල් උල් තිය ඇති
බැන්ද මෝරපු රාග ගැනැනුන්මෙ.

ගත දෙතොල් උල් තොට
ගෙනෙව්වෝ ය ඒ ගැනැනු ගිජු දෙනෙත්
– නොව මිනුගේ කට හඩට
කඩවසම් රූපයට.
'කොන්ෆරන්ස් එකකට
වර්නන් ගියා පිටරට
අපිත් සති අන්තෙට
යමු ද ඩාලිං බෙලිහුල්ඔයට?'

ලැබුව ද කොතෙක් දන
නැතුණ ද ඉහළ තලයට
දිළිඳු විය මිනු සිත
ආත්මය ඇද වැටී පහළට.

රත් දෙතොල් අතරෙහි
පිරී තිබුණේ අමන රාගය,
අඳුන් ගෑ නෙත් කොන්වල
රැඳී තිබුණේ ඊර්ෂ්‍යාවය;
සතුටු සාමිචි පිළියදර තුළ
කැපී පෙනුණේ වෛරයක් ම ය.

'ප්‍රබුද්ධ
නිය්‍ය මේ ජීවිතය;
බොල්‍ය මේ ජීවිතය;
බලව !
රන් දුහුල් යට

සුවඳ විලෙවුන් අතර
අතට අත දෙන ඇඟිලි තරු අතර
නිරුවස්ත්‍ර වී පෙනෙන කුහකතම.'

මහා ඒවට්ටිල්ලකට
හසුවුණු මෙන් හැඟිණ ඔහු හට.

මේ උතුම් වැදගතුන්
බී මත් ව සුරාවෙන්
රිය් ව මේසය වටා සුද අතුළ
දිලෙන හැඳි ගෑරුප්පු ලා පසෙක
දතින් ම ගෙන තෙල් පෙරෙන මස් කටු
කෙළ හලා තලු මරා බුදින සැටි දකින විට.
'මසට මුන් ඇති තරන
සතකු වැන්නෙම් මම ද'
වැනි හැඟීමක් ඔහුට ඇති විය
'පිටත්තරයෙක් ය තුඹ මුන් අතර
මෙය නො වේ තුඹට තැන,
තුඹ මෙයින් යා යුතු ය.'

'යසෝද !
එහෙත් මට ඔබ අතැර යා නො හැක
විකුණුවෙමි වෙළෙඳුන්ට ආත්මය
ඔබ සිත පිනවනු පිණිස.
විකුණුවෙමි වෙළෙඳුන්ට ආත්මය
ඔබ හා සම වනු පිණිස.
එද සිට අද තෙක්
නැත සිතට සැනසුමක්,
මහා කලකිරීමක්,

හිස් බවත්
පසුතැවිල්ලත් මියක.

මිදෙන්නට ඒ කලකිරීමෙන් පසුතැවිල්ලෙන්
මිතුරන් හා සුරා බොමි
ඊ. මැදි යම වන තුරු
සිහියන් නැති වන තුරු.
සමාජ ශාලාවල දූදු කෙළිමි
උනන ධනය සිඳෙනා තුරු.
එහෙත් සිතට සතුටක් නැත.
සිහියෙන් සිටිනා විට
මුර ගා වැලපෙයි සිත
'නුඹ මෙයින් යා යුතු ය.
එහෙත් මට ඔබ අනැර යා නො හැක.'

රාත්‍රිය දහවල ය
දහවල ය රාත්‍රිය.
බැස ගොස් හිරු එළිය
කැටි ගැසෙන කළු අන්ධකාරය
දහසක් විදුලි පහනින්
යළිත් ආලෝක වෙයි ලෝකය.

සියුම්ැලි සිහින් ගත
වසා දුහුලින් පෙනෙන විනිවිද
දහසක් අප්සරාවෝ
බැස එති දසන මන් කොට
මඟුල් සක්වල රාග රංගයට.

නැඟෙන මඳ සංගීත රාවය
පුබුදුවයි හද නිදන රාගය.
උඩුමහලේ තැන තැන අනුමුලුවල
පළිඟු මිණි විත් තුළ
හිම හැට අතර සීතල
රත් සුරා නගා සුදු පෙණ බුබුළු
පණ පොවයි නො පිරිපුන් ආසා.

ගිටාර ද ජෑස් බෙර
නගා රණ ඝෝෂාව
සිත් සතන් ප්‍රලය කොට
හඬ ගසයි යුද්ධයට:

'වරෙන්න
දිවි සුරාව සිඳිලා යන්නට පළමු ව
මී විත පුරවා ගනින්න !'[1]

මෙන්න නැටුමක් නො දැනුවත් ව ම.

'මගෙයි ඔබේ කය
ඔබෙයි මගේ කය
රැයින් රැයට අප
බිබී නටන විට
මමයි මගෙයි යන
මමත්වයක් නැත:
පැවැත්ම තනි තනි
කැමැත්ත අනුව ය:
ඒ අපගේ කුල සිරිත ය.'
ඔවුහු කියති.

1. රුබයියාත්

ගොලු බසින්
වචනයෙන්
නොයෙක් ඉරියව් තුළින්
ඔවුහු කියති:

'බලන්න මා දෙස
සිඹින්න මේ කය
දිවි සුරාව හෙට
සිඳී යන්ට පෙර
විලාසිතාවක්ය මේක උඩුමහලෙහි!'

'මේ නො වේ ආදරය
ඇඟ මසට ලොබ බඳින,
වඳ බෙහෙත් පෙති අතර ආදරය වඳ බසින
මේ නො වේ ජීවිතය.'

මුසු වේ ය රා මතට නිදි මත
වැතිරේ ය විඩා ගත සුව පහසු අසුන් මත.
ගාතා ලෙසට අඳුරේ ම අත පත
මේ මේ යයි කිසිවක් පැහැදිලි නැත.

සේදී ගොසිණි වත්පුනු දහදියෙන්,
සේදී ගොසිණි තොල් රත ද සුරාවෙන්,
නැසේ ය දන් කිසි ම සංගීතයක්
නැටුම අවසන් හෙයින්,
පෑදී පෙනේ නියම තතු ඔවුනොවුන්
සිටින සඳ නො සිහියෙන්
තැන තැන වැටී නිදමින්
බී ඉවර කළ හිස් බඳුන් මෙන්.

ප්‍රබුද්ධ ඇල ව හිඳි අස්නක් මත නිසංසල ව
දිලිසෙන සැර විදුලි පහන් එළියෙන්
දකිමින නෙත විප්‍රකාර මාගමුන්
'දුගඳ වා පිහිදනවුන්
නැනැ නඩවනුවන්
නො මුවන රහස් පියෙස් ඇතියවුන්'[2]

'අමු සොහොනක් නේද මේක?
නාටකයක් නේ ද මේක?
මට මෙන් අසහනයක් නැද්ද ඔබට ?
යසෝද!
කියා දෙන්න මීට පිළියමක්
සොයා දෙන්න සිතට සැනසුමක්.
ඔබ හැර යා නො හැකි හෙයින්.
ඔබ නිසා ම ඔබ සමඟ ම
මා මෙහි විඩිය යුතු හෙයින්,
සිහිනෙන් මෙන් එකියක් පැමිණ ඔහු වෙත
තබා තම හිස ඔහුගෙ උරමත,
ඇගෙන මිරිකා ඔහු අත
තබා ගත්තා තම කලව මත.

නිගැස්සිණ ඔහුගෙ සිත මොහොතකට
බැලී ඔහු සැක සිතින් වට පිට
සිටී දයි යසෝද අසලක.

යසෝද නැත අසලක.

2. අමාවතුර

දිගු යාලාව කෙලවර
අඳුරු ආරුක්කුව යට
උනුන් බඳ වැලඳ හිඳින
අඳුරු මිනිස් පුවලක් මිය
යසෝද නැත අසලක.

වේදනාවෙන් පිරුණු මනු සිත.
ඊර්ෂ්‍යාවෙන් පිරුණු මනු සිත.
ගයා ද තමා වෙත සිටින ගැහැනිය ගෙන අත
නැගී සිටියේ ය මනු
විෂ ඝෝර සර්පයකු අත ගැසුව කලෙක මෙන්
කෑ ගැසී මහ හඬින්
අවතාරයක් දුටුව කලෙක මෙන්!
'ය සෝ ද !...............!'

දෙදරා ඒ කට හඬ
උඩුමහල ම සට සට ගා කම්පා විය:
ආරුක්කුව චංචල විය.

නැති ගැන්මක් නො වී ය ඇගේ සිතෙහි.
කිසි ම අමුත්තක් නො වී ය ඇගේ හඬෙහි
සන්සුන් ලෙස ඈ කීවා:

'ඇයි ඔය නැටි කෑ ගහන්නෙ?
මේ අපගේ කුල සිරිතයි.'

අත නගා වේගයෙන් හැකි තරම්
ගැසුවේ ය මනු ඇයට පහරක් තදින්
වැටුණි ඈ අස්නක් මත.
රිදුමක් දැනුනෙන් සිතට

දතින් ම ඇගෙන මත් බඳුනක්
බීගෙන ගියේ ය ඔහු එක හුස්මට.
පෙරළිණ මේස පුටු
බිඳිණ බෝතල් වීදුරු:
දේංකාර දෙන්නට විය ලනෝර්නියක්:
ඒ සමග ම සරදම් සිනා හඬක්.

බැය ගෙන බැය ගෙන තරප්පු පේළිය ඉක්මන් ගමනින්
අවතීර්ණ විය
ඔහු
මහා මාර්ගයට.

අන්ධකාර රාත්‍රිය ය.
මහා මාර්ගය පාළු ය.
රුරා ගෙන මොර දී ගෙන හඬා වැටෙන
කුණාටු අසනිපාත වර්ෂාව ය.
කෙළවරක් නො පෙනෙනා මහ මහෙහි
දිවෙන්නට විය ඔහු හැකි තරම් වේගයෙන්
උමතුවෙන්
තෙමී තෙමී සීතලෙන්
කොතැනට යේ ද නො දන ම.
කෑගැසී ඔහු යළිත්
යළි යළිත්
නිර්මල වූ ආදරය සොයන මෙන්
මහ හඬින්
යසෝද........!

ගස් ගල් අඹරා එන කුණාටුවට ඒ හඬ මිශ්‍ර විය.
පුපුරන හෙණ විදුලිය තුළ ඒ හඬ නිමග්න විය.
කල්පාන්ත වර්ෂා ජල ප්‍රවාහයට ඒ හඬ සිඳිගියෙ ය.
අන්ධකාර අගාධගත ආත්මයට ඒ හඬ කිඳී ගියෙ ය.

II

'උතුම් ලෙය උපන් තැනැත්ත
ගත වූ තුන් දිනකුත් අඩ දින තුළ
මූර්ඡාව සිටියෙ ය තොප
මූර්ඡාව පහ වූ විට
තොපට මෙසේ සිතෙන්ට ඇත.

'මේ සිදු වූ දෙය කිමෙක් ද ?

වටහා ගැනුමට උත්සාහ දරව,
මෙය තොපගේ ගන්ධබ්බ අවදිය ය.

සංසාරේ හැම දෙයක් ම විපර්යාස වී
අවුලක් වගේ තොපට දැන් පෙනේවි
මූර්තිමත් වී තොපගෙ ම උතුම් හැඟුම්
දේවාත්ම වගේ තොපට දැන් පෙනේවි.
අනේක රශ්මි ප්‍රභා දැන් පෙනේවි.

ඉක්බිත්තෙන්
මධ්‍ය මණ්ඩලයෙන්
ධවල වර්ණ වූ භගවත් වෛරෝචන
සිංහාසන ආරූඪ ව
ගරාදි අටෙකින් යුත් සක් වළල්ල අතෙකින් ගෙන
ආකාශ ධාතු ඊශ්වරිය හා සමගින
තොප හමුවෙහි
තෙමේ ම ප්‍රාදුර්භූත ව පෙනේවි.
විනිවිද පෙනෙන - දිලෙන

දස නිලංකාර කරන
මහා මහිම
නිල වර්ණ
ධර්මධාතු ප්‍රඥාවේ ආලෝකය
මාතෘ - පිතෘ වෛරෝචනගේ හෘදයෙන්
තොප වෙත විහිදෙන විට,
ඉඳුරා ඒ දෙස බලනට
බියක් දැනෙනු ඇත තොපහට
තොපගේ අකුසල කර්ම බල හේතු කොට.

භය නො වනුව !
තැති නො ගනුව !
තථාගත ආලෝකයයි එය.
බලව ! ඒ දෙස ම දැඩ භක්තියෙන්
ගන්ධබ්බ අවධියෙහි සිටින තොප පිළිගනුව
භගවත් වෛරෝචනගේ හෘදයෙන් පැතිරී එන
මහ කරුණාව මෙයයි.
ශ්‍රද්ධාවෙන් මෙනෙහි කරව !

ඉක්බිති මේ යාතිකාව
මා කියනා ලෙසට කියව.

'ගැලී මහා මෝහයෙහි
සංසාරයෙහි ඇවිදිනා මම්
භගවත් වෛරෝචනයන් විසින්
ධර්මධාතු ප්‍රඥාවේ
ප්‍රභාමත් ආලෝක පථය වෙත
යොමු කරනු ලබම්වා !
භයංකර ගන්ධබ්බ අවදියෙන් මම්

නිරුපද්‍රිත ව එතර කරනු ලබම්වා !
සර්වතෝභද්‍ර වූ බුද්ධ භාවයෙහි මම්
පිහිටවනු ලබම්වා ![3]
'අසා පුරුදු කට හඬක් ය.
කාගෙ ද මේ කට හඬ !'
නිසැක ව හඳුනා ගන්නට
බලා සිටියේ ය ඔහු බොහෝ වේලාවක්.

ධ්‍යානගත වූවකු ලෙස
සිටිවන ම සිට ගෙන එතැන
පසළොස් වසරකට
හෝ විසි වසරකට පෙර
අම්මාගෙ මළ කඳ
වැළ ලූ මිනී වළ ළඟ.

නො පෙනේ කිසි ම වෙනසක්
සිවු රියන් පස් කන්දක්
උඳුපියලි තිල් පලසින්
වැසී ඇත කඳු බෑවුම
හැම තැන එක සමාන ය.

වෙල ද කඳු බෑවුම ද
අතරින් ගලා යන කුඩා ඇල
සිහින් හඬ නගයි ගල්පර අතර
ඇසෙයි යළි ඒ කටහඬ.

'සිහින් දිළින්දේ ආශිර්වාද ලද්දේ යෑ:

3. ටිබෙටීය මළ පොත

මක්නිසා ද ස්වර්ග රාජ්‍යය ඔවුන්ගේ ය,
ශෝක වන්නෝ ආශිර්වාද ලද්දෝ ය:
මක්නිසා ද ඔවුහු සනසනු ලබන්නෝ ය:
මොළොක් ගුණ ඇත්තෝ ආශිර්වාද ලද්දෝ ය:
මක්නිසා ද ඔවුහු පොළොව උරුම කර ගන්නෝ ය:
සිතින් පවිත්‍ර ව සිටින්නෝ ආශිර්වාද ලද්දෝ ය:
මක්නිසා ද ඔවුහු දෙවියන් වහන්සේ දකින්නෝ ය."[4]
වෙල්එලිය මත එලූ පලාවන් මුදු පලස
රැලි සලා ලෙල දිදී නැඟ බසියි
ළපලුපත් මඳ සුළඟෙ හා මුසු ව
නහන සත්සුන් ගීත තාලයට,
මව සොයන ළමා වසු පැටවකුගෙ
හඬ ඇසෙයි වරින් වර ගම් දෙරින්
සොහොන් බිම කෙළවරින්.

"ප්‍රශංසා වේවා ! දෙවිඳුන්ට ලෝකාධිපති
අනුකම්පා සහගත, කරුණාබර:
නමස්කාර කරමුව ඔබහට පමණක්
පිහිට පතා යදිමුව ඔබහට පමණක්:
යොමු කරවනු මැන අප ඍජු මාර්ගයට
ඔබගේ කරුණාව ලබන,
ඔබගේ උදහස නො ලබන,
නො මඟ නො යන,
මුළා නො වූවන්ගේ ඍජු මාර්ගයට."[5]

පැටවාගේ හඬට

4. ශුද්ධ බයිබලය.
5. ශුද්ධ කෝරානය.

පිළිතුරු දුන්නා ය දෙන
සලා ගෙල බැඳි මිණි වැල.

ඇළ ගලා යන හඬට
සුළඟ හමනා හඬට
මුසු වී ය ඒ මිණි හඬ;
ඒ අතරින්
හඳුනා ගත හැකි විය ඒ කට හඬ:
පසළොස් වසරකට
හෝ විසි වසරකට පෙර
මිය ගිය අම්මාගේ ඒ කට හඬ.
'මිනිස් සිතෙහි සිතිවිලි අතරින්
ප්‍රධානතම සිතිවිල්ල 'මම' යි.
හැම මිනිසාගෙ ම සිතෙහි උපන්
පුරාණතම සිතිවිල්ල 'මම' යි.

'මම' නමැති හුය දිගේ ගිය හොතින්
එහි මුල තෙක් ම මනසින්
එවිට තොපට පැහැදිලි වෙයි
ආවා වාගේ ම සිතට පළමුවෙන් ම 'මම'
අවසානය තෙක් ම රැඳී ඉන්නෙත් එය බව.

එහෙත් යමකු පළමු වරට
'මම කවුරු ද ?'
හරි හැටි දැනගත් විට
ඔහු තුළින් ම පැන නගිනා වෙනත් දෙයක්.
අත් කර ගනී ඔහුව.

ඒ දෙය සිතින් එපිට පවතින්නකි

සදාකාලික ය එය අනන්ත ය
දිව්‍යමය ය.

එය වේ ස්වර්ග රාජ්‍යය
එය වේ නිර්වාණය
මෝක්ෂය යනුත් එය ම ය
මෙය මිනිසාට තමා හමු වීම ය.[6]

මවගේ ඒ කට හඬ
තමාගේ ද කට හඬ බව
ඉන් පසු ඔහුට හැඟිණ.
ඔබා දෙදණ තිල් උඩුපියලි බිම මත
වැන්දේ ය ඔහු බැති සිතින්
අම්මා වැලලූ තැන මහ පොළොවට:
පිපිලා තිබුණි එතැන සුදු පාටට
නමක් නොමැති පුංචි මලක්
සිම්බේ ය ඔහු එමල තමා හිස.
දස මසක් කුස තුළෙහි දරා සිට
මා ලොවට වැදූ අම්මා ඔබ ය.
කෙළවරක් නොමැති දුක් දරා විඳ
මා ලොවට හැදූ අම්මා ඔබ ය:

අඬන විට මා කුඩා අවධියෙහි බඩගිනි ව

6. මහාර්ෂි රාමණ

නම්බා බතල දළු
ලුණු දියර ඉස
පොල් ගා මුසු කොට ක්වා
බඩගිනි නිවූ අම්මා ඔබ ය.

උයා උදයෙන් නැගිට කඩයප්පන්
තබා තේ කඩයෙහි
ලබා ඉන් ලැබෙන සුළු වට්ටම
ජංගි ඇන්දූ අම්මා ඔබ ය.

ගල්වා ඉසෙහි තෙල් යහමින්
එල්ලා කරෙහි පංචායුදය
අල්ලා ගෙන අතින් මා
පාසලට එක්ක ගිය
අකුරු නුගත් අම්මා ඔබ ය:

ඇවිද ලඳු දෙණි කැලෑ බිම්වල
රැගෙන විත් තුන් හිරිය පන් කොළ
යොදා කුකුල් සායම් රතු හා කොළ
වියා නෙක් විසිතුරු රටා පැදුරු
රටාවක් බව මේ මහා විශ්වය
කුඩා කල සිට ම මට
කියා දුන් අම්මා ඔබ ය.
නොදත්තෙමි මම එකල
අම්මේ, ඔබ වත කැටපතක් බව:
මෙකල මා සිත පිළිබිඹු කරන
ගිලී යට ගිය ඇස් කුහර තුළ
නො දුටුවෙමි කිසිවිටක සතුටක්

නො දුටුවෙමි කිසිවිටක දුකතුන්.
ඉවසා සම සිතින් සැම සැප දුක්
ලැබුවා ද ඔබ සිතෙහි සාමයක්?
ඉපයුවෙමි මම මුදල්
ඉපයුවෙමි කිතු යසස්
වී ය මන්දිර යාන වාහන.
එහෙත් ඒ කිසිවකිනුත්
නො ලදිමි සිත් සැනසුමක්.
වටහා ගෙන සිවියා ද ඔබ ඒ සත්‍යය
නො ලබා ම ඔබ ඒ කිසිවක්?"

ඇසෙන්නට විය ඇත පන්සලෙන්
පෝය හේවිසි හඩක්
පායා ඇත ඇළ දිය මත
හිරු මඩලේ ප්‍රතිබිම්බය
නන් පැහැ දේදුනු වළලු ය ඒ වට කොට
සුදු සෙමෙර වලා කුළු පෙද රොදක්
ඒ මතින් පාව යයි දිය යටින්.

ඉරිද පොළට ගොසින් එන උදවිය
නන් පොදි හිසින් රැගත් ගැහැනු පිරිමි
උන්ගේ ගත දවටුණු දූ දැරියෝ
සුදු සිල් උපාසිකාවෝ
පෙළ ගැසෙමින් පැමිණෙති ඇළ ඉවුරෙන්.
උන් හා උන්ගේ ඡායා
ඇවිදියි ඇළ දිය මත
යන්නවුන් මෙන් වන්දනාවක.
සිතෙහි ඒ ඡායා දකින විට

ඇතැයි මරණින් මතු ද උපතක්:
සිතෙහි අප මෙහි ගෙවන ජීවිතය
වන්දනා ගමනකැයි.

'සොහොන් බිම සන්සුන් ය.
නිහඬ ය.
භාවනාවට ඉතා සුදුසු ය.
එහෙත් යා යුතු ම ද
අප ද වන වාසයට
සත්‍යය පසක් කරනට?

භාවනාවක් ය සංගීතය ද
රිද්මය ගැන අවබෝධය
සියුම් නාද වර්ණ දකින හැකි ශක්තිය
යානයක් ය මෝක්ෂයට
එක්වීමට බ්‍රහ්මන් පදර්ථයට.[7]

ලැබිය නො හැකි ද නිවන සංගීතයෙන් ?

සප්ත ස්වරයෙන් ඔබ්බෙහි නවත් නාද දකින ලෙසට
සප්ත වර්ණයෙන් ඔබ්බෙහි නවත් වර්ණ දකින ලෙසට
ගුප්ත අඳුරු මිථ්‍යා තුළ දිලෙන ඇත්ත දකින ලෙසට
සප්ත කලාවේ දෙව්දුව සියුම් කරනු මැන මා සිත.

බුදු සමිඳුනි !,
කුමක් නිසා ඔබ කලාව අත්හලෝ ද ?

කලාව සත්‍ය හා මිථ්‍යාව ය:

7. යාඥවල්ක්‍ය

සත්‍යය ප්‍රකෘතිය ය:
ප්‍රකෘතිය තරම් සුන්දර වූ කිසිවක්
කිසි දවසක මිනිසාට මැවිය නො හැක:
ඒ සුන්දර බව හරි හැටි දක්නට බැරි
දුනුනන්ට ය කලාව;
ඒ සුන්දර බව රුකුලක් වේ බලගතු
භාවනානුයෝගියාට.
'විචිත්‍ර වූ මහ වනයෙහි
වර්ෂා වලා මාලා පැළඳි
රමණීය පර්වතයෙක
යම් සේ සේරි මුවෙක් සැරිසරා ද
එසේ ඒ අනාකුල පර්වතය
තොපගේ ද සිත් ගනියි.
නිසැකයෙන් ම සිත පරදී.
නැවුම් වැස්සෙන් තෙමුණු වනයෙහි
ඌරන් හා මෘග සමූහයන් ගැවසෙන
මනහර පර්වත කුටයෙහි
ගුහාව ම ගෙයක් කොට වෙසෙන සඳ
භාවනාවට
මහා ආභාසයක් එයි සිතට.

ඉතා නිල් ගෙල ඇති
මනහර වූ ශිඛා ඇති
වෛවර්ණ පක්ෂීහු
නහමින් මිහිරි නාද මේඝ ගර්ජනාකුල
වනයේ ධ්‍යාන වඩන තොප පිනවත්.
වැසි වලාවක් සේ පෙනෙන

මල් පිපී වැතී ගිය වනයෙහි
පර්වත අතරතුර
තුරු විටපයක මෙන් සැතපෙමි.
මට එය පුලුන් අතුළ මෘදු යහනකි."[8]

වනය පමණ ද සුන්දර?
නැද්ද නගරය සුන්දර?
නොයමි වන වාසයට ධ්‍යානයට
බස්රියෙහි දුම්රියෙහි වැඩපොළෙහි
විශ්වවිද්‍යාලයෙහි
නගරයෙහි
මහ මැදුරු සඳලුතල වසා ගෙන
ගන කැලෑ වැවී ඇත.
මෝහ අඳුරින් පිරුණ
රාග උල්පත් ගලන
ඊර්ෂ්‍යා මද මාන කටු කොහොල්
කෙලෙස් මහ වල් නැහෙන
තද සිත් මහ ගල් ගහන
සීතල රහස් අවි ගෙන
උනුන් මරමින් හැසිරෙන
ගසා කන පුරා කන
චණ්ඩ වන මෘග කැලන් සැරිසරන.

එසේ වුව,

8. ථෙර ගාථා - තාල පුට

උතුම් බෝසත් ගුණ ගණ
රැඳී පවතින්නේ ද මෙහි ම ය.
කෙලෙස් කසල කිලුටු තුළ ම.
ඇත නිකෙලෙස් ගුණ නිකසල.
දුකකිනි මිනිසත් බව ලැබ ගන්නේ
දුලබ වූ මිනිස් බව
මිනිස් සිරුරින් වෙන් නො කළ හැක.
මතු වෙයි වරින් වර එය
කම්පා කරවමින් ළය,
සඳ කත් පහන් උණු කොට ගලන
සඳ තැලුම් දියරක් මෙන
ආදරයෙන් තෙමා ලොව.
දරුණු වුව කොතරම්
ගස් ගල්වලට වැඩියෙන්
වන සතුන්හට වැඩියෙන්
මිනිසා උතුම් එහෙයින්.
ප්‍රකෘති සුන්දරත්වයේ හදවත මිනිසා ම ය.
ඔහුගේ හදවත වැනි සුන්දරත්වයක් නොමැති ය.
පිළිකාවෙන් පෙළෙනා ළඳ
සෙමෙන් සෙමෙන් මැරෙයි ගිලන්හලෙහි,
දනියි සැමියා එබව මැනවින්,
එහෙත් නො කියයි ඇයට
දුකින් පිරෙතැයි බියෙන් ඇය සිත.

දනියි ඇය ද එබව මැනවින්,

එහෙත් නො කියයි ඔහුට
දුකින් පිරෙතැයි බියෙන් ඔහු සිත.

රකින මුත් දෙදෙනා ම ගොළුවත
දුකින් හා ආදරයෙන්
ඔවුන්ගේ හදවත් පිරී ඇත.

දයාවතී ගියේ
දයාව නිසා ම වේ.

ගෙවල් මිදුල් අතුගා ගෙන
ඉවුම් පිහුම් කර කියාන
පුංචි පුතා රැක බලාන
කාගෙත් හොඳ හිත දිනාන,
'අපි හිතුවේ පෙර පිනකින් ලැබුණා මයි'
ඒ වුණාට ඈ හිටියේ මාස දෙකයි.

"පවුලේ වැඩිමලා මමයි:
අම්මා දළු කඩන්ට යනවා පාන්දර ම
ගෙදර එන්නෙ රෑ වෙනකොට,
ඒ එන කල් ගෙදර ඉඳං
නංගිලයි මල්ලිලයි බලාගෙන හිටියෙ මං.

ගෙනත් කඩයෙන් පාන් පිටි කාලක්
කඩා මයියොක්කා කොළත් අතුරක්
ලියා පිටි හා අනා මුසු කොට
සඳ රොටියක්
බෙදා ගෙන එය හතට අපි කනවා දවාලට"
දවසක් ද මහ රෑ දෙගොඩ හරියෙ

කුස්සියෙ නිදා හිටිය ඈ අඬනව
ඉකි ගහ ගහ.

'නෝනා මහත්තයා! ගෙදර යන්ඩ ඕනෑ මට.'

'ඇයි ඒ ?
වැඩපල වැඩි හින්ද ද?
පඩි නඩි මදි හින්ද ද ?
අපෙන් වැරැද්දක් උණා ද ?

අපි කන බොන හැටියට දයාවතීටත් දුන්නා.
ගමනක් බිමනක් යනකොට දයාවතීත් එක්කං ගියා,
අපේ ම කෙනෙකුට වාගෙයි අපි සැලකුවෙ.'

'ඒ ඔක්කොම ඇත්තයි.
ඒ උනාට බඩ පුරා ම බත් කනකොට
විනෝද ගමනක් යනකොට
නංගිලයි මල්ලිලයි අම්මලයි
ඔක්කොම මට මතක් වෙනව;
මටත් කන්ඩ බෑ එතකොට;
අම්මත් එක්ක එකට දළු කඩන්ට
ඒ ගොල්ලන් එක්ක එකට දුක් විඳින්ඩ
ගෙදර යන්ඩ ඕනෑ මට.'

'ඉඳහිටලා දවසක විනෝද ගමනක් යන කොට
ඉඳහිටලා දවසක රසවත් කෑමක් කන කොට
උඹට වගේ ම යි
දයාවතී !
ඈත ගමක පුංචි පැලක තනිව හිටිය
මගේ ම අම්මත් මට මතක් වෙනව.
උන්දැත් දුක් වින්ද මැරෙන කල් ම.

කැමක් නැතිව බඩට
ඇඳුමක් නැතිව ඉණට
හවිහරණයක් නැතිව කාගෙන්වත්
බර ඇද්ද කරබාගෙන
දුක දුකක් බව නො දැන.

සිද්ධාර්ථ !
ඔබ මෙන් මම නූපන්නෙමි රජ පවුලක.
ඉර්තුවෙන් ඉර්තුවට සත්මහල් ප්‍රාසාද
රජ ඉසුරු අපට නැත.
එබැවින් ඔබට මෙන් ගිහිගෙයින්
යා නො හැක පහසුවෙන්.

මා ගිය හොත්
අඹු දරුවෝ කුලී ගෙයක අනාත වෙති
දරුවෝ දණ ගානා නො දරුවෝ ය:
උන්ට බොන්ඩ ටින් කිරි පිටි හොයා දෙන්ඩ
ලෙඩට දුකට උන් වඩාන දොස්තර ගෙදර යන්ඩ
මා නැත් නම් කෙනෙක් නැති ය:
අනාගතය දතින් මිට මොලවා ගෙන
මා දිහා ම බලා හිඳිති උන් හැම දෙන.

නිරංජලා රෑ තිස්සේ නිදි මරාන
කොච්චරවත් දැලි පෙරාන
ඇටයි හමයි:
පිටි කොටනව, කිරි හදනව, කැඳ උයනව
රෙදි මදිනව.

අම්මා කෙනෙක් වගෙයි.

අක්කා කෙනෙක් වගෙයි,
ආදරයේ උල්පත මට පාද දුන්නේ ඇයයි,
දිළිඳු ගෙයක සාගතයක.
උන් තනි කර යා නො හැකි ය.

සංසාරේ කලකිරිලා මං එන කොට
නිරංජලා හිටියා මුඩුක්කුවක.
දරු පැටියෙකුත් එක්ක අතරමං ව
කාගෙත් වත් හවිහරණයක් නැතිව:
ඇගෙ සැමියා මැරිලා බර ඇදලා:
ඒ බර මම අර ගත්තේ
ඇ ගැන අනුකම්පාවෙන්.

දුතේ කරගැට සිඹ සනසන්නට
ළා ගොයමේ දළු පවන් සලයි:
දහදිය මුතු ඇට මල් වරුසා වී
කරල් බරින් පීදී වැගිරෙයි.

අඩසඳ මෝරන නිසසල අහසින්
බිළිඳු හදට කිරි දියර ගලයි:
හෙට ඉදිවන නව ලෝකය දක දක
පුංචි පුතා හීනෙන් හිනැහෙයි.

දහසක් වැව් බැඳි යෝධ මිනිස් කැල
යළි ඉපිදී ඇති මවු දෙරණේ
සත් රුවනින් නව නිදහන් මතු වී
පුතුගෙ සිනාවෙනි ඔප වැටුණේ:
දසේ කඳුළැලි පිස ද බලනෙමි
හෙට හිරු එළියට වඩින දිනේ
ණය නැති බිය නැති නිවහල් ප්‍රගයක

පුංචි පුතා රජ කරනු පෙනේ.

මා ගත වෙහෙසට ආදරයෙන් දිය
උල්පත පාදන පුංචි පුතුන්
ඒ ගත වෙහෙස ම සැපතක් වෙයි මට
ඔබ දකිනා කල පුංචි පුතුන්:
දෙදහස් පන්සිය වසරක් තිස්සේ
මා දුටු සිහිනය පුංචි පුතුන්
ඔබ හට ලෝකය ඉදිකර දී මිය
යා නො හැකි ය මට පුංචි පුතුන්.
සිද්ධාර්ථ !
එබැවින් අද
නියත විවරණය මට දුන මැනව.

මේ ලියන මේසය ළඟ
මේ පුටුව මත හිඳ
මේ ලිපි ගොනු අතර මැද -
හාන පෝරු ගාන වී වපුරන වෙල් යායක -
සටන් පාඨ
වැඩ වර්ජන
කම්හල් දැති රෝද අතර -
ගැනු පිරිමි එක රොත්තට හිර වී ගෙන
උදේ සවස වැඩට යනෙන කෝච්චියක
දෙනෝ දහක් සෙනඟ අතර
බුදු වීමට:
තනිය ම නො ව
දෙනෝ දහක් සෙනඟ එක්ක
අපි ඔක්කොම එකට බුදු වීමට.

III

නාවර පෙරෙන තොටු
ඇඳ නෙක වැරනැලි කිලුටු
කැහැටු දරුවෝ සිටිත්
මුඩුක්කු දෙරකඩට විත්.

පයිප්පෙන් උනන මලකඩ වතුර.
ගලා යයි තෙමා ගෙන මහ පාර:
ටිං කබල් - හෙලු ළමයි - රානි සබන් කැට
නාන - ඇඟ හෝදන
නරබාරු ඇඟපත උලන
ගෑනුන්ගෙ පිරිමින්ගෙ රළු කැහි
ඉලිප්පී යයි සුදට
ගනකමට දිය පාර මතු පිටින්:
පාරට වීසි කළ
කෙසෙල් ලෙලි හා මාළු කොරපොතු
ඉඳුල් බත් උළු කැළි කසළ
තෙමී පෙඟී දියෙන්
නහයි අප්පිරියාවක්.

නහා පයිප්පයෙන්
උලා රානි සබන් ඇඟ
පා ලා දුබල රන්වන් පාවහන්
පොතක් සම් බෑගයක් ගෙන අතින්
දත දෙපය නිය තොල් නද රතින් රත් කොට
උලා වත්සුනු වතෙහි ගනකමට

දවටා ගත වටා දිලිහෙන වයිවර්ණ සාරිය
අම්මා බැස්සා මහට
ගොම්මං වෙලාවට
රෑ වැඩට යාමට.

දිරාපත් වන ක්ෂය පුරුෂයා
නොහොත් ගෘහ මූලිකයා
කොටා දතෙහි රතු කළු පච්ච
කඩු කිණිසි කොටි මුහුණු
වැහැරුණු හැඩි දැඩි කමත සලකුණු තවමත් ඇති ව
සිටියේ ය පදික වේදිකාවෙහි
ඉඳ ගෙන උක්කුටියෙන්
උරමින් බීඩි කොටයක්
අහසට දුම් පිඹිමින්.

මහට බට අම්මා
මොහොතක් ඔහු දෙස බැලුවා
වටහා ගත්හ උන් දෙදෙන උනුන් සිත්.
දයාවෙන් කනගාටුවෙන් බර
සිනාවක සේයාවක්
නැගිණ උන් මුවහට මොහොතකට.
දුටුවාය එවිට ඈ ඔහු ළමැද
නො මැකෙන සේ කෙරී ඇති කළු පාට පච්චය
'අම්මා බුදු වේවා'

සත්පුන් සිතින් ගමනින්
ප්‍රබුද්ධ ආයෙය සෙමින්
ඒ මහ දිග.

දරුවෝ නෙත් අයා විස්මයෙන්
බැලුවෝ ය ඔහු දෙස.
'කොහි යේ ද මේ මහතා ?
පියා දෝ මේ මහතා'?

පුරුෂයා ඔහු දෙස
බලා සැකයෙන් හා වයිරයෙන්
තදින් ගසා ගිනි කූර
දැල්වී ය නිවී ගිය බීඩිය.

මුඩුක්කු පෙළ ඉදිරිපිට
අඳුරු මහ නිවහන කොට
දුව පැන නටන හිනැහෙන
කුණුහරුප බැණ අඩ ගසන
'ඇත්තට ම මොහු මගේ දරුවෝ ය'
ප්‍රබුද්ධට සිත් වී ය.

කඳු පා මුල වෙල අද්දර
පුංචි පැලයි.
ඒ වට කර ගල් ඔප කර
ගලන ඇළයි.

සුදු මී දුම හා මුසු වී
උස් කඳු වැටි මෙළෙක් වෙවී
දිය වී යයි අහසට
නිවනට මහ හෙළි කොට.

හඳ එළියේ සුදු ඇඳගෙන
නිහඩ ව නිශ්ශබ්ද ව
සමවත් සුවෙන් හිඳී ගොළු ගහ කොළ

වරෙක ඉකි බිඳිමින් ද
යළි සිනා නඟමින් ද
ගලා යයි ඇල.

වැටෙයි ඉඳ හිට පිනි කැට සීතලට.
රැව් දෙමින් කඳු හෙල් අතර
සිඳුරු කොට ගත පටල මීදුම
ඇසෙන්නට විය ඔහුට
සිහිනයෙන් මෙන් ඇත
බාලේ දී තමා වැයූ බට නළා හඬ.

විසි වසරකට හෝ
තිස් වසරකට පෙර මළ
මවගේ වැහැරුණු මුහුණ
මතු වී ය ඒ අතරින්.

'දර හනසු ලා ලිපට
කඩයප්පං සෑදීමට
පිඹින දුක් ගින්දරෙන් ඔප් නැඟුණ
දුක හනා කැටයම් කළ
දහදියෙන් පිරියම් කළ
ඒ මුහුණ
මේ මවගෙ මුහුණෙහි ම
එක් කුසෙහි උපන් සොහොයුරියක් ය'
ප්‍රබුද්ධට සිත් විය.

ගමින් නගරයට වැද
ගමන් කළ ගමනකදී ගිරි දුර්ග අතරතුර
ඉකුත් වූ භවයක දී මුණ ගැසුණ

යසෝදරාගේ මුහුණ
මේ මවගෙ මුහුණෙහි ම
තවත් සොහොයුරියක් ය.

මං මුළා වී හිඳින නො දන යා යුතු මහක්
ලබා දී දූ පුතුන්
ආදරය දුන්
නිරංජලාගේ වීරිය පිරුණු මුහුණ
මේ සියලු මුහුණුවල සාරය ය.

"ආත්ම ගණනාවක්
ජීවිත ගණනාවක්
ජීවත් වූයෙමු අපි
අර්ජුන !
ඔබ හා මම:
ඒ හැම මට මතක ය
මතකත් නැතත් ඔබට."[9]

"ඇයි නැත්තේ නිරංජලා?
මට මතකයි නිරංජලා
නාම බුදී ද
නිරංජලා......?
දූන් හතරයි:
මේ ! මේ ! මේ !
නැගිටින්ඩකො කිරි හදන්ඩ, බත් උයන්ඩ,
පරක්කු වෙයි වැඩට යන්ඩ."

9. භගවත් ගීතා

'ආං !
මට හොඳට ම නින්ද ගියා
ඊයේ රෑ නිදි මැරුවා
නිදා ගත්තෙ එකට විතර.

පුතාට උණ තිබුණා හුඟක් සැරට:
කිද්දුවේ නෑ මයාට
මහන්සි වී හිටපු හින්දා:
මේ බලන්ඩ
තාමත් උණ
අදවත් බේත් ටිකක් ගන්ඩ වෙයි.

....

එපා ! එපා !
ඔයා ඉන්ඩ ඕනෑ නෑ.
වැඩට යන්ඩ
මම යන්නං බේත් ගන්ඩ !
"කිරි හදන පිටි කොටන කැඳ උයන දුක් විඳින
මුදු මෙළෙක අත්වලින් මැටි පහන දල්වන්න.
දුක් විඳින ඔබ හැමට යම් මඟක් පෙන්වන්න.
නිදි මරන ඇස්වලින් මට එළිය ගෙන එන්න."

දුවන පනින
කපන කොටන
ළිප මොළවන
වතුර පැසෙන
කඩි මුඩියෙන
වැයිකිළි යන
රෑවුල කපන

මුහුණ දෙවන
ඇඳ බැඳ ගෙන
දුව පැන ගෙන
බස් නවතන
තැනට පැමිණ
ගැහැනු පිරිමි
දහසක් දෙනා
දහසක් බුදුවරු උපදින
මේ උදෑසන
පටන් ගනිති මහා හටන.

බිම ඉන්නෝ රිය තුළට නගින්නයි
නැග ගත්තෝ අසුනක් ලැබ ගන්නයි
අසුනක් ලද්දෝ කොනක් හොයන්නයි
දහලත් පොරකත්
ලැබුණොත් තුටු වෙත්.

'හිඳින අසුන මගේ ය.
වාහනයත් මගේ ය.'
සුළු මොහොතක මමත්වයක්
මඟ දිගටත් හැගේ ය.
වෙනත් රියක් විත්
ඉස්සර කෙරුවොත්
හිතට නො සතුටක් තරහක් නැගේ ය.
තරහයෙන් පොරකමින් හිර වෙමින් ගොඩ වෙමින්
ඇද්දෙමින් පැද්දෙමින් හිටි ගමන් හිටි පයින්
ඒ උණත් ඉවසමින් විහිළුවෙන් තහළුවෙන්
ඩක ඩකං, ඩක ඩකං දුම්රියෙන් කොළඹ යං.

යන්තම් ඇතොත් ඉඩක්
කරනම් ගසා නටත්
කියමින් චිත්‍රපට සින්දුවක්
නටමින් බාල් නැටුමක්
ඉල්ලත් සතයක් දෙකක්
අවුරුදු හතරක් පහක්
වයසැති කුඩා දරුවොත්.

දලි රැවුල් වවා ගත්
මළානික පෙනුමෙන් යුත්
තරුණයෝ දන උගත්
අහසට දෙනෙත් යොමු කොට
රක්සාවක් ඉල්ලත්.
උන් මෙන් ම මළානික තරුණියොත්
උන් ළඟ ඉඳ ගෙන ඉඳිත්.
අසරණ බව ම මිස උන්ගෙත්
ඇස්වල නැත ප්‍රීතියක්.

ගැහැනු පිරිමි ඇතැමෙක්
තලතුනා වයසට පත්
නැටුම් බලා ප්‍රීති වෙත්.
ගැණ බලා සතයක් දෙකක්
ගෙන ටිං කබලට දමත්.
පතා දෙව් මිනිස් සැප කෙළවර මොක් සැපත්.

ටිං පියන ගෙන අතකින්
හති දම දමා ආ කල
නිමා කොට තම නැටුම
ඒ දැරිය -

අනාගතයෙහි දිනෙක
අඹුරු මං වීදිවල සරන්නට වරම් ලද,-
නැබී ඔහු සුදු මහත රුපියලේ කාසියක්
ඒ මනෙහි.
බලා ඇද්දුයි කිසිවකු
බලා වට පිට සැකයෙන්.
බලා සිටියොත් කිසිවකු
උන් සිතන්නට පුළුවන
'රුපියලක් ම දුන් මේකා පිස්සෙක් ම ය.'

රුපියලක් ම ලැබුණු හෙයින්
ඒ දුරිය ප්‍රීතියෙන් ඉපිලෙතැයි
විස්මපත් වනු ඇතැයි
සිතූ මුත් ඔහු
ගියා ඈ ඉවතට
ඊළඟ මගියා වෙතට
කිසිවක් නො දත් විලසට.

නො සතුටක් පහළ විය ඔහු සිතෙහි
ඉන් පසු ව ගැටලුවක් පහළ විය ඔහු සිතෙහි:

'ඇයි මා ඇයගෙන් පැතුවේ
මන පිනවන ප්‍රතික්‍රියාවක් ?
දුන්නේ රුපියලක් ම මම්
'මම' සතුටු කරන්න ද ?
ඇය සතුටු කරන්න ද ?

මාසේ අන්තිමට
මුදලක් ලැබුණු දවසට.
ගෙන එම් පුංචි පුතුනට
ඒ පුරුද්දට
හවසට ගෙදර එන කොට-
සැමදා ම ළඟ දිව එයි ඉස්සරහට
දත් විදහා නටමින්
පුරතල් සිනා පාමින්
නගුට වනමින්.

'තාත්තෙ අද මොනව ද ගෙනාවෙ?'

'අද නං මොකවත් නෑ !'

'නෑ ! නෑ ! මොනවා හරි ඇති !
කෝ බලන්ඩ !'

ඇඟේ පතේ එල්ලී ගෙන
සාක්කුවල අත දාගෙන
මොනවා හරි ඇතැයි සිතයි.

'සිතුණු නමුත් මොනවා හරි අරන් එන්ඩ
නිරංජලා
මට ඔය හැටි සල්ලි කොහෙද ?'

'ඇත්තමයි පුතේ !
අද නම් මොකුත් ම නෑ
පෝයට කඩ සාප්පු වහලා අද
හෙට එනකොට ගෙන එන්නං.'

දෙවා ගත ගලා යන සිහින් දෙළ පහරින්
බී උණුහුම් කනට උගුරක් හකුරු සමහින්
එලා බුරු ඇඳ ඉස්තෝප්පුවෙහි
තබා පිට බිත්තියට
බලා හිඳී ඔහු මහා අහස දෙස නිසොල්මන්
විස්මයෙන්, භක්තියෙන්:
සියුම් සංගීතයක ගොළු නො ගොළු ස්වර පෙළින්
සුවහසක් තාරකා නිවි නිවී අවදි වෙයි:
පණ දෙමින් ඒ ස්වර රචනයෙහි රිද්මයට
සුවහසක් රෑහැයියෝ ගේ අවට ගී කියත්.
අසා හිඳී ඔහු ඒ හඬ
පියා දෙනුවන අඩ කොට
ජවන් සිත් එකමුතු කොට:

රෑහැයි හඬ පසුබිම් කොට
ඇසෙයි සිපද හඬක් ඈත වෙල් යායකින්:
ඇසී එය ගෙවී යයි
අප හැම දෙන පතන
නිහඬ නිසසල නිවනට:
'අහෝ ! මේ නම් මහා සැපතක් ය'
බලන ඔහු ඇස හැර
නැඟී එයි අඩ සඳ
කන්ද මුදුනින් වලා අතරින්
ගෙවී ගිය සිපද හඬ ම
ගත් ගත් ව එන්නා මෙන්.
'එක් ව සඳ හා මොහොතකට
පත් වෙමි සමාධියකට.'

උතුම් ය මේ මොහොත
ඊයේ නැත, හෙට ද නැත,
කාලය නැත,
කයක් නැත, සිතකුදු නැත.

'මිදී සිත සිතුවිල්ලෙන්
නිහඬ වීමයි සමාධිය නම්
සුන්දරත්වයෙන් පිරි ලෝකයක
අලෝක හා නේක වර්ණ මැද
අන්ධයකු වැනි ය තොප
නොමැති කල සිත තුළ සමාධිය.'[10]
'මූලාරම්භයේ දී
දෙවියෝ අහසත් පොළවත් මැවූ සේක.
පොළව වූ කලි පාළු ව හිස් ව තිබුණි.
ගැඹුර පිට අන්ධකාරය වී ය.
දෙවියන්ගෙ ආත්මය
ජල මත්තෙ හැසිරෙමින් සිටි සේක.
"එළිය වේවා" යි කීහ.
එළිය වී ය.'[11]

....

....

10. ක්‍රිෂ්ණ මූර්ති
11. ශුද්ධ බයිබලය

මී දුම් බර හිමිදිරියක
යිරි පා කඳු මුදුනත
ඉර සේවය කරනා විට
දුටුවෙමි ඒ අසිරිය:
ඉමක් කොනක් නැත විශ්වය
හාත් පසින් කඳු වළලු ය.
අහස අගෙහි සරනා මහ
රන් පැහැ තන් ධජ පතාක ඇදි තිබිණ:
මිටියාවත මී දුම තුළ
සංගීතය පිරී තිබිණ:
බැතිමත් හදවත් තුළ
ඉක්බිති ඒ ආලෝකය
යිහිජෙන් සෙමෙන් සෙමෙන් උද විය:
ඉක්බිති එක පැහැරව
පුවහය් මුවින් නැඟුණු සාදු කාර රැව් පිළි දී
අනන්ත අවකාශය මිහිරි විය:
හදවත එළිය විය:
නිහඬ වි ය.

උදය වී ය.

ඒ එක දවසක් ය.

දෙවන්නට මුහුණ
ගත් කල සුදු බේයමට වතුර
නිමල සඳ රේඛාව
වැටී තිබුණි ඒ තුළ.

දුටිමි සත්‍යය මොහොතකට.
නිහඬ විය සිත මොහොතකට.

රදවා ගත නො හැකි ද
ඒ නිහඬ බව සදහට ?

දෝතක් ගෙන වතුර බේසමෙන්
බී වෙමි හද පිරුණු සැදෑයෙන්.

ඒ තවත් දවසක් ය.'

'දිනෙක උදෑසනින් පිබිද
මුත්‍ර කිරීමට ගිය විට පිළිකන්නට
කිරි හබරල ගහ මුදුනේ
මෙ දැන් මල්වර වී ඇත
සුනුඹුල් නව යොෞවන අලුත් දල්ල:
දරා සිටී එය විශාල පිනි කැටයක්
අනන්ත කාලයක් පුරා
දුක් විදි මව් කෙනෙකුගෙ සෙනෙහස වැනි.

'දෙවි තුමනි !
ඔබට හැර අනෙකකුට
කෙසේ නම් කළ හැකි ද
මෙවැනි වූ අසිරිමත් නිර්මාණයක් ?'

හදවත යළි හෙළි විය,
සර්ධාවෙන් ඉපිල ගියෙ ය.
මුත්‍ර කරන විට සිතුණෙ ය:
'දෙවිඳුනි !
මෙය ඔබ වෙනුවෙන්
හබරල ගසට කරන පූජාවකි.'

රන් මැලි මහ සෑ මළුවෙහි
සිටියේ ඔහු පමණක් ම ය,
ඒ ගොම්මං වේලාවෙහි
අහසේ පායා තිබුණේ
බ්‍රහස්පති තාරකාව පමණක් ම ය.

දිලිහෙයි එය,
ඇය හැර බලා සිටියි.

'මහ සෑ කොත අග
මේ තාරකාව
පළඳන්න ඇත්නම් මට !'
ඔහුට සිතිණ.

කොත මුදුනත් තරුවත්
එක එල්ලේ සිටිනා තැන සොයනු පිණිස
ඔබ මොබ කිහිප වරක්
සෑය වටා ඔහු ගියේ ය.

අන්තිමේ දී එතැන හමු විය.

රන් මැලි සෑ රන් කොත අග
සිළුමිණ වී
සවණක් බුදු රැස් විහිදයි තාරකාව.

සමාධිගත විය ඔහු සිත.
'දීපෙන තම ධංසිතා !'

'දුටුගැමුණු මහ රජුනි !
කිසි දිනෙක හෝ ඔබ
දුටුවෙද මෙබඳු මහ අසිරියක් ?'

තමන් ගැන ම ආදරයක් ඔහුට උපන.
'මූලාරම්භයේ දී පැවැත්ම පමණක් විය.
ඔහු පමණක් ම විය.
අන් කිසිවෙක් නො වී ය'
ඔහු තමාට ම සිතා ගත්තෙ ය.
'බොහෝ වෙම්වා මම්.'
වැඩී වර්ධනය වෙම්වා මම්.'
මෙසේ තමා කෙරෙන් විශ්වය ඔහු විහිදුවී ය.
මෙසේ තමා කෙරෙන් විශ්වය විහිදා හැර
හැම කෙනෙකු තුළට ඔහු ඇතුළු විය.

පවතින හැම දෙයකම ආත්මය ඔහු තුළ ය.
ඔහු තුළ පමණක් ම ය.

හැම දෙයක ම සූක්ෂම හරය ඔහු ය.

ඔහු ය සත්‍යය
හා ආත්මය.
ශ්වේත කේතු !
ඒ තොප ම ය.

බ්‍රහ්මන් මහෝත්තම !
හැඩ රුවක් නැත ඔබට.
එ ද ඔබ මවයි බොහෝ හැඩ රූ.
මවා ඔබ බොහෝ හැඩ රූ
යළි ඔබ තුළට ම උරා ගනී.
පුරවනු මැනව අප
සිතුවිලිවලින් ඔබ ගැන.

ගින්න ඔබ ය.
හිරු ද ඔබ ය.
සුළඟ ඔබ ය.
සඳු ද ඔබ ය.
තරු පිරි අහස ඔබ ය.
ජලය ඔබ ය.
සියල්ල නිර්මාණය කළ
පරම මනෝත්තම බ්‍රහ්මන් ඔබ ම ය.
ත්‍රිභුවන පැන නැගුණේ යමකුගෙන් ද
ඒ ඔබ ම ය.[12]

'මේ ඇහුණ ද ?
මොනව ද ඔය හැටි හිතන්නෙ ?
කොච්චර කල්පනා කළත් වැඩක් ඇතෑ ?
තියන හැටියකට කමු බොමු.
මේ වාගෙ ම තියේයැ නැමදමත් ?
ගෙවෙන්නැතෑ අපල කාලෙ කවද හරි;
පොලේ දී මිනිහෙක් කිව්වා මං අහගෙන
ඊයේ රාහු ගිහිං වෙන තැනකට;
ඒක හොඳලු.

වැයම් කෙරුවොත් නම්
ඔයාට උණත් යන්ඩ පුළුවන් වෙයි පිට රටකට
ශිෂ්‍යත්වයක් අරන්.

12. උපනිෂද්

මං දන්නා, තියෙනව
ඔයා ගෙනා බණ පොතක ම
ජපන් රටේ උදවිය බුදු වෙනවලු
මේ - මේ - ආත්මෙදි ම:
සෙන් ද ? සතෝරි ද ? කෝන් ද ?
ඔන්න ඔහොම එකක්.

කොච්චරවත් ම ඔයා බණ පොත් කියවන එක
යන්ඩකො ජපන් රටට බටහිර ජර්මනියට
පර්යේෂණයක් කරන්ඩ
එහෙ බුද්ධගම ගැන:
ගිහිං කාර් එකක් අරං එනව
වෙන වෙන බඩුත් එක්ක
විකුණ ගන්ට බැරියැ කාර් එක ම ලක්ෂයකට.
ඒක නෙමෙයි,
මේ අහන්ඩ:
ලොකු දුව ලොකු ළමයෙක් වෙයි අද හෙට
එයාට මාල පොටක්
කරාබු කුට්ටමක් නැතොත් වළලු දෙකක්
අරගත්තොත් හොඳයි නේ ද ?
මට නං හැම තිස්සෙම ළමයින් ගැන හිතෙනව
අනාගතේ ගැන හිතෙනව.
ඔයාට හිතෙන්නැද්ද ?

ළමයෝ !
ඒ උණාට හිතා ගන්ට බැරි එක ම නෙ
මටත් තියෙන ලොකු ම ප්‍රශ්නෙ
අනාගතේ කියා දෙයක් තියෙනවා ද ?
අතීතයෙ ම ප්‍රක්ෂේපණයක් ද ඒක?
කාලය යනු ගෙවිලා ගිය අතීතය ද ?
හේතු ඵල දමයක ඉතුරුව ද?
සිතිවිලි නැවතුණු විටකදි
කාලය කියා දෙයක් ඉතුරු වේ ද?
කාලය යනු සිතුවිල්ල ම නො වේ ද?

මොනවා ?
නිරංජලා ඇයි අඩන්නෙ?
මං කිව්වේ විහිළුවට නෙ,
ඔයා හරි කෙනෙක් නෙ,
මාල පොටක් ගම්මුකො අපි.
නිතර ම මම හිතනව ළමයින් ගැන
ඔයා වගෙ ම
නිතර ම මට හිතෙනව
'ගේ පොඩ්ඩකුත් ඇතොත්
ඔය ගොල්ලන්ඩ ඉන්ඩ බයක් නැතුව
සැම ද ම කුලි ගේක ඉන්ඩ බෑ නෙ.
බය හිතෙනවා ඇති ඔයාට
මෙහෙනුත් මං යයි කියලා
කවද හරි.
එක අතකට බලපුවා ම
අපි නං මේ විදියටවත් ඉන්නව
දන් කාලේ බොහොම දෙනෙක්
ජීවත් වෙන්නේ හුගක් අමාරුවෙන්.

බඩගිනි නිවා ගැනුමට
පිලිස් කළු ගල්:
වීදුරු කටු කැබලි කති:
පෙළ වටා සර්පයන් මකා ගෙන
මිවුන්ගේ හිස කටෙහි ලා ගනිත්:
ඉරා අත් ගොබ පිනි තුඩින්
බෙහෙත් ගල්වා පෙන්වත්,
සෙනග රැස්වන තැන
ගස් යට
බිතක්කනවල.
'අපගේ දවස් පතා භෝජනය
අද අපට දුන මැනව !'[13]

නයා දෙනෙත් විස්මයෙන්
බලා සිටිනා සෙනග
එසේ ඉල්ලූ කලට සතයක්
තෙමින් සැරේ මග තැර යත්,
පතළ වී ලෝබ සිත්
නොනොත් තමනට ද නැති තෙයිනුත්

බස් රියේ යන යුවතිය
කොහේ යම් දැයි නො දන ම,-
කෙටි ගවොම සුදු වරොර අතර තුර
සුදු ලේස් ගෙත්තමක් මදක් පෙන්වයි ලොවට.

කාගේ හරි නෙත සිත දිනා ගන්ඩ
බයෙන් බයෙන් සංසාරේ ඇවිදින කොට

13. ශුද්ධ බයිබලය

සරණක් - පිළිසරණක් සොයා ගන්ධ
දිළිඳුකම ම මිසක
අනුරාගය නො වේ ය එය.

කළු මහත බකුසු ඇස් කන්නාඩි
හිර කලිසම් තරුණයා
හැම තැනක ම යාක්කු ඇති
නමුත් අතේ සතයක් නැති.
මොහොතක් ඈ ළඟ ඉඳගෙන
ඇගෙන් ම උණුසුම් වී
ඈ මඟ හැර යන්ට ගියේ
කැන්ද ගෙන යාමට බැරි
දිළිඳුකම ම නිසා මිසක
කපටිකමක් නිසා නො වේ.

'දුක් විඳිනා මේ හැම දෙන
සුව පත් කරනට යම් මඟක් නැද්ද ?'

'සබ්බේ සත්තා භවන්තු සුඛිතත්තා !'

බ්‍රහ්ම මුහුර්තයෙන් පිබිද
නැගෙන අරුණට කවුළු පත් හැර
පද්මාසනයෙන් හිඳ ගෙන යහනත මත
බවුන් වඩමි

'දිට්ඨා වා යේ ච අද්දිට්ඨා
යේ ච දූරේ වසන්ති අවිදූරේ'[14]

තැපැල් දුම්රියේ හඬ
කෙමෙන් නැඟ වීත් කෙමෙන් බැස යයි.

14. කරණීය මෙත්ත සූත්‍රය

තිරංජලා නිදයි පුතා තුරුලට ගෙන.
හෙළුවා ය ඈ තදින් හුස්මක්.

හුස්ම ගනිමි.
හුස්ම හෙළමි
හුස්ම ගනිමි
හුස්ම හෙළමි
හුස්ම ගනිමි
හුස්ම හෙළමි

‘මාල පොටක් රුපියල් පන්සියයි
වළලු කුට්ටමක් තුන්සිය හැත්තෑ පහයි
තොයි එකටත් සල්ලි නමයි
තිරංජලා!
මාල පොටක් වළලු දෙකක්
අරන් එන්ඩ මට පුළුවන්
කබල් සින්දු කියල සල්ලි හොයලා
‘බල්ලො මරාලා හරි’ සල්ලි හොයාලා-
මව් සර්.
දනක් උණත් හොයන්නම්
සුමාන දෙකකින් මම්:
ඒ උණාට මං කොහොම ද
ඒ ජරා වැඩේ කරන්නෙ ?

මොනව ද මම මේ හිතන්නෙ?
මොනව ද මට මේ හිතෙන්නෙ?

හිත නම් වල් අසෙකි
අල්වා බැඳ තැබිය යුතු
සිහියෙන් එකත කළ යුතු
නුවණින් මෙහෙය විය යුතු.

'පූරක - පූරක II
කුම්භක - කුම්භක - කුම්භක - කුම්භක IIII
රේචක - රේචකII[15]
භාවනාවක් නම් නො වේ මෙය,
මන්ත්‍රයක් ජප කිරීමක් මිස.
හුස්ම ගනිමි,
හුස්ම හෙළමි.

සිතිය යුතු නැත 'හුස්ම ගනිමැ' යි
සිතිය යුතු නැත 'හුස්ම හෙළමැ' යි
සිතිය යුතු නො වේ,
හැඟිය යුතු ය එය.

පලා යාමක් ද මෙය ජීවිතෙන් ?
වේ ද කිසි පලක් මේ වෑයමෙන්

දැකිය හැකි වේ ද සත්‍යය මේ මගින්?
ලැබිය හැකි වේ ද විමුක්තිය මේ මගින් ?

මේ නො වේ මැයි ධ්‍යානය,
ආත්ම වංචනයකි මෙය.

යම් කිසි අන්තයකට යන
මඟක් නො වේ මැයි ධ්‍යානය,
මඟ හා අන්තය යන දෙකම ය එය.

15. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස පිළිබඳ යෝග අභ්‍යාසයක්

IV

අතීතයෙන් රැස් කරගත්
සියලු ඥාන සම්භාරය මිය ගිය තැන
මනෝ රූප සිතුවිලි හා
සියලු වචන සංජානන නැවතුණු තැන
ඉබේ ම එය පහළ වේ ය,
සිතා මතා ලද නො හැකි ය.
ඒ ධ්‍යානය
දෙගොඩ තලා උතුරා යන ගඟක් වැනි ය.
ගොළු සංගීතයක් වැනි ය.

හිඳිත යහනෙහි නිසල ව
ඇසිණ සංචාර නාදයක්:
ඈත විහාරයකින්:
ගෙවී ගියේ එය හිම්හිට
කිසිවක් ඉතිරි නො කොට.

ධ්‍යාන ගත වී ය සිත මොහොතකට.

'බලව ! මේ උඳුහැන
ගෝතම බුදුන් බුදු වුණ'
රජයේ නිවාඩු දින
සිටියෝ සියලු රට වැසියෝ
තම තමන් ගෙතුළට වී
සාදගෙන ගේ දෙර තරගයට
හා තම තමනට හැකි තරමට.

බෙදා ගෙන මහ පොළොව
පර්වස් තිහට තිස්පහට හතළිහට
ගසා කටු කම්බි හත් අට පට
තබා කබොක් ගල් බැඳ උස් තාප්ප
දමා ගේට්ටුවට යකඩ ඉබ්බන්.

සිර වී සිටියෝ ය ඔවුහු
මුළු දහවල් දවස තුළ
තමන් ම තනා ගත් ඒ සිර කඳවුර තුළ.

බැස ගොසින් හිනියම් හිර
උදා විය පෙරගිරින් පුරා හඳ
වෙනදට වැඩි කල එළියට
මහතට හා වට රවුමට
දැල්විණ ගෙයින් ගෙයට වෙසක් කූඩු
පාට පාට බකට් පහන්
පියයි අගින් අතු පතරින්.

බැලුවෙමි මිදුලට බැස.
පුදුමයක් ය !

වෙසක් පහන්වලින් ගලන
සවණක් ගන රැසින් වැසී
පොළොව බෙදූ තාප්ප හා කටු කම්බි ද
මොහොතින් අතුරුදහන් වී ගොසින් ය.

ලෝකය තනි යායකි.

අහස පොළොව හා ගහ කොළ
මුළු ලෝකය
අප හැම සතු පොදු දේපළක් බවට
මොහොතක් පත් වී ඇත.

'සුඛෝ බුද්ධානං උප්පාදෝ"[16]

සිර වී උන් අය සිර කඳවුරු තුළ
බැස විත් මහ පාරට
මහා ප්‍රවාහයක් ලෙසට
එකාවන් ව ගලා බසිති විහාරයට.

ඇසේ උන් හැම නහන
උද්දම හඬ සිතට
මොහොතකට.

'ගහ කාරක දිට්ඨෝසී
පුන ගේහං නකාහසී"[17]

සිනාසෙයි නැගෙන සඳ,
සිනාසෙයි සිල් ගත් රජ මහ වෙහෙර,
සිනාසෙයි සුදු වැලි බෝ මළුව;
සිනාසෙමි මම.

සුන්දරයි බෝ රුක
නිවා සනහයි නෙත සිත.

ළා තඹ පත් ලියලන සඳ
දඹ රත්රන් කැටයමක් ය
ඒ තඹ පත් මෝරන මද
පලා පැහැය මහිමයක් ය.
ළා සුළඟට සැලෙන ළපලු
ඇසට කනට ගීතයක් ය.
මී දේ දුව ඉසට නැඟුව
ඉඳු නිල් මිණි යේසතක් ය.

16. ධම්ම පදය
17. මහා වග්ග පාලි

නිර්මල ය අරුණෝදය.

පායයි පහන් තරුව
හිරු එන මග සලකුණු කොට.

වන සිරසින් නැගී සිටින
හිම කැටියෙන් වැසී තිබෙන
හිමාලයේ උස් ගිරි කුළ.
දිලිහෙයි අරුණු රැසින්
නිර්මල සත්‍යය විලසින්.

සත්‍යය සුන්දරත්වය ය.

මඳ පවනේ වල් විදුනා සෙමෙර සලන
බෝරුක යට
අරුණු නැගෙන වේලාවෙහි
පහන් තරුව අරමුණු කොට
සමිඳ !
ඔබ පසක් කළ ඒ දහම
පසක් කර ගනු පිණිස
බලා සිටිමි බෝ රුක දෙස
අනිමිස ලෝචනයෙන්
මම,
නිහඬ කරනු ලැබ සිත
එහි චමත්කාරයෙන්.
සිත්තමක් නිම කරන සිත්තරකු
සිත්තමක් රස විඳින රසිකයකු
ඒ සිත්තම අතරින්
තමා ම දකිනා මෙන්
සොබාදහම මැවූ මහරු සිත්තම දෙස

බලා සිටිමි
'මා කවුරු ද ද?
දකිනු පිණිස ඒ අතරින්
සිහිවිල්ලෙන් මිදුණු සිතින්.

'යස්ස මූලේ නිසින්නෝව
සබ්බාරි විජයං අකා
පත්තෝ සබ්බඤ්ඤුතං සත්ථා
වන්දේ තං බෝධි පාදපං.'

'ශරීරය බෝ රුකයි:
සිත නිර්මල කැටපතක් ය:
දූහුවිලි නො බැඳෙන ලෙස
හැම විට එය පිසලිය යුතු.'

බෝ රුකක් කිසි ද නො වී:
කැටපතක් කිසි ද නො වී:
ගැඹුරු ලෙස බලන කල කිසි දෙයක් නො පවතී:
එසේ නම් බැඳෙන්නට
දූහුවිල්ල කොහි වේ ද ?

රතු බතික් ලුංගිය හැඳ
හැඳ සුදු ලේස් හැට්ටය
බැන්ද ගැහැනිය මද සිනා පා
ගසා නෙතු පිය දෙවරක් එකට
කළා දසින් ආරධනා.

වීදිය දෙපස රුප් කති සෙනඟ
ළඟ ළඟ ම එයි වෙසක් පෙරහැර.

කප පුපුරන හඬ ඇසෙයි
මුදු හඬින් ඈ කොඳුරයි:
'හුඟ කලකිනුයි දක්කේ
ඇයි නාවේ ඒ පැත්තේ?'
දවුල් හේවිසි බෙර ද තම්මැට
හඬයි එකවර උමතු වූ ලෙස
එබෙන නෙරපෙන සෙනඟ අතරෙහි
දැඩි ව අතකට අතක් හසු විය:
'කවද ද එහි එන්නෙ?'

'ලබන සුමානේ එන්නම්'

කොල්ලෝ කරකවත් ගිනි බෝල:
වැද්දේ නටත් කොළ අතු හැඳ:
උඩැක්කි පන්තේරු ද කයිනාලම්,
නැටුම් ගැයුම් හා තරඟම්,
දිලිහෙයි ඇස් ගිනි එළියෙන්.

'රාගයෙන් කතක දෙස
බලන කවරෙක් වුව ද
එවේලෙ ම ඈ සමඟ
සිතින් රමණය කරයි.'

'එහෙනං වරද්දන්න එපා ඔන්න !
අපි යනවා,
වෙරියෝ !'

පෙරහැර බැස ගියෙන්
පාළු විය වීදිය ම මොහොතකින්.

'ඔබ රුව බොහෝ කල් සිට
මසිතෙහි ඇඳී තිබුණේ ය
එනමුදු නො දන්නෙමි මම
ඔබ මට පෙම් කරන බව.
නො වරදවා ම එන්නෙමි
ලබන සතියෙහි ඔබ දකින්නට !'

'යථාගාරං සුච්ඡන්නං
වුට්ඨී න සමතිවිජ්ඣති
එවං සුභාවිතං චිත්තං
රාගෝ න සමතිවිජ්ඣති[18]'

'හරි ද වැරදි ද ගමන මේ යන?'
එහෙත් සිත නිති අසයි:
හරි ද වැරදි ද ගමන මේ යන ?

අලුත් සුදු කලිසමට යට නො කොට
ඇඳ රතු ටී ෂර්ට් එක
ලා පයෙහි ඔප් නැගූ මිරිවැඩි ද
පීරා හිස මනා කොට
'ලබන සතියේ දිනක සවස් කල
ඔහු පිළිපති මහට
ඇය දකින්නට යාමට
පුරවා ගෙන සිතෙහි නන් හැඟුම් සහ පැතුම්.
ආ විට බස් රිය පළට
දරුවකු වඩා ගත්
ගැහැනියක් ඉල්ලුවා හිහමනක්.

18. ධම්ම පදය - යමක වග්ග

‘නුඹ කවුද සොහොයුරිය ?
කාගේ ද මේ දරුවා ?
ගියේ ද සැමියා නුඹ හැර ?
සෙවුයෙන් නුඹ වෙනත් සැමියන්
යසෝද මෙන්?’

සරි ද නො සරි ද මා යන මේ ගමන ?

යම් දේ නො යම් දේ යන
මහා දෙගිඩියාවෙන්
බොහෝ වේලාවක් ඔහු
සිටියේ ය බස් රිය පළෙහි
නො දත්තේ ය රෑ වූ බව.

කිසිවකු විසින් උර මත
තබන ලද්දෙන් සුමිතුරු අතක්
මිදී දැහැනින් අවදි විය ඔහු.

ඒ ඇයගේ සැමියා විය:
බී මත් වී ඔහු සිටියෙ ය.

‘ඒයි’
මචං !
මොකද මෙතන ?
මං බීලා:
ජේතවා නෙ?
මං බීලා;
අපි බොනවා, ඉතිං මොක ද?

කාටවත් ම අපෙන් වැරැද්දක් නෑ නෙව!
තේ ද මචං
මින්නං ගැනි බනියි,
ඒත් මොක ද?
බැන්නත් මගේ ම ගැනි නෙ බං !
ඒකිත් හොඳ ගැනි මචං!
ඊයෙත් උඹ ගැන කිව්වා:
උඹත් බොහොම හොඳ මිනිහලු.
උඹ අද එන්ඩ මිනැ මාත් එක්ක

පොඩි අඩියක් ගහන්ඩ
අපේ ගෙදර.
මං දන්නවා:
උඹ හිත හොඳ මිනිහා:
අනිත් එවුන් වාගෙ නෙමෙයි,
වරෙං අපේ ගෙදර යන්ඩ,
බෝතලයක් අරගෙන යං.
වරෙං මචං!
අපි යං අපේ ගෙදර !
අපි යං.....!
හප් !'

මහා සංවේගයක් ප්‍රබුද්ධට ඇතිවිය.

'සැමියන් !
වරදින් මා මුදවන්නට බී ගෙන ආ
දෙවියෙක් නුඹ !'

දයාවෙන් ඔහුගේ අතින් ගෙන
නංවා බස් රියට

වාඩි කරවා අසුනක
'හයේ කණුව ළඟින් මෙයා බස්සන්නැයි
කොන්දොස්තරටත් කියලා
මම ආපහු ආවා නිරංජලා.
සුමානයක් තිස්සේ මගේ හිතේ
මාර යුද්දයක් තිබුණා නිරංජලා
සුමානයක් තිස්සේ මගේ හිතේ
මාර දුවක්:
ඈ නැටුවා නිරංජලා

සතියක් දුක් වින්ද ඇත්තයි මං
සතියක් පව් කෙරුවා ඇත්තයි මං:
ඒ උනාට අන්තිමේ දි මං දිනුවා:
මං දිනුවා
මං දිනුවා.

තියුණු අසිපතකි සිත,
එහෙත් කැපිය නො හැක එය එයින්:
දකින ඇසකි සිත,
එහෙත් දැකිය නො හැක එය එයින්.

ඉල්වාගෙන ප්‍රබුද්ධගෙ දුම්වැටිය
දල්වී නවෙකෙත් තම දුම්වැටිය.

'ඉස්තූතියි' කියා ඔහු කියාවියි සිතූ මුත්
නො දෙඩා කිසි බසක්
නො දී යන්නම් සිනහ බිඳකුත්
ගසාගෙන දුම් වැටිය තට කොනක
ගියේ ඔහු ලෝඩ් වාගේ ඉවත.
නො සතුටක් ඇති විය ප්‍රබුද්ධට.

ස්තූති කළ යුතු ම ද ඔහු ?
බැලිය යුතු ම ද කෘතඥතා පූර්වක ව?
'කරන්න ඔබ යතු යුතුකම
නො සිතා එහි ඵල විපාක'[19]
සිහිපත් කළේ ඔහු ය ඒ උවදෙස.
එබැවින් ස්තූති කළ යුතු ඔහුට ය.'

ප්‍රබුද්ධ කෘතඥතා පූර්වක ව
ඔහු දෙස බලා ඔහුට සිතින් කී ය:

'ඉස්තූතියි සර් !

ඒ සර් ඔහු ම නො ව
ඔහුට එපිටින් සිටින දෙවියෙකැයි
ඔහුට යළි සිත් වී ය.

තේ බී කැන්ටිමෙන් ගෙවූ පසු බිල
කැෂියර් දුන් ඉතුරු මුදල දෙස බැලූ විට
රුපියලක් වැඩියෙන් ඇවිත් ඇත.
සුදු මහත රුපියලක් !
'ගන්ඩ ද රුපියල ?
දෙන්ඩ ද රුපියල ?'

19. භගවත් ගීතා

යළිත් දෙගිඩියාවක් විය සිතට.

'ගනිං බං !
පුතාට සෙල්ලං බඩුවක්
අරගෙන පලයං මිතෙන් !'

රුපියල සමඟ ඉතුරු සියලු කාසි
මිට මොලවා ගෙන තදින්
වහා ඉවත් වී ය ඔහු එතැනින්.

එහෙත් සිතට නො වී සැනසුමක්
බලා සිටියෙන් සොරකම
සිත තුළ උපන් දෙවියෙකු:
කලකිරුණු හඬින් ඔහු කීයේ ය:

'නො දත්තෙමි තුඹ පහත් සොරකු බව
රුපියලක් වුවත් සොරකම් කරන.'

ඔහුගේ චෝදනාවෙන් මිදෙන්නට බැරි ම තැන
ගොයම් කැන්ටිමට ආපසු
පැය දෙක තුනක් ගිය පසු
තැබී රුපියල මේසය මත
කැෂියර් ඉදිරිපිට:

'වැරදීමකින් මේක වැඩිය ඇවිත්.'

කැෂියර් බලා ඒ දෙස
බැලී ඔහු දෙස සැකයෙන්:
'මේකා මෝඩයෙක් ය
නැත්නම් කපටියෙක් ය.'

සර්පයකු කෙරෙන් මෙන්
ඉවත් විය ඔහු වහා එතැනින්
යළි වරක්
සතුටු සන්සුන් නො බර සිතකින්.
'අන්න හොඳයි'
දෙවියා එවිට කී ය.
පහසු මඟ දෙවි කෙනකු වීමට
'දෙවි කෙනෙක් මි'යි සිතා ගැන්ම ය.
පහසු මඟ බුදු කෙනකු වීමට
'බුදු කෙනෙක් මි'යි සිතා ගැන්ම ය.

සිතා එලෙසට දිවි ගෙවීම ය.

සිත තුළ වෙසෙනා දෙවිවරු
එවිට ඔහුට පිහිටට එති.
ලොව තුළ වෙසෙනා දෙවිවරු
එවිට ඔහුට පිහිටට එති.
යන එන මඟ තොට රැක සිට
අතුරු අන්තරා දුර ලති.
වැරදි මඟක යනු දුටුවොත්
නියම මඟට ගෙන ඇර ලති.

යමකු යම් වන්දනා ගමනක්
යද්දී මඟ වැරදුණු හොතින්
වන්දනාවේ යන අනෙක් අය
ඔහුට හරි මඟ කියන මෙන්.

වන්දනා ගමනක් ය ජීවිතය.
නොයෙක් මංවලින් යෙති වන්දනාකරුවෝ.
එහෙත් යනුයේ එක ම තැනට ය.

'නහා පයිප්පයෙන්
උලා රාණි සබන් ඇඟ
දත දෙපය නිය තොල් තද රතින් රත් කොට
උලා වත්සුනු වතෙහි ගත කමට
දවටා ගත වටා දිලිහෙන වෛවර්ණ සාරිය
බැස තනි මහට
ගොම්මං වේලාවට
කොහි යේ ද නැඟණියනි, කිව මැනව !

'නො පෙනේ ද දහස් ගණනින් සෙනඟ
යන සැටි මහා සැණකෙළියට
යන්නෙමි එහි මම ද
දන් දෙනු පිණිස ඇඟ මස.
පතා නො ව බුදු බව
පතා බත් වේලක් හෙට.
හාමතිනි දරුවෝ,
සය රෝගයෙනි සැමියා:
ඔවුන් සුවපත් කළ යුතුය මා'

'අම්මා බුදු වේවා!'

වතා කෙහෙ දලි රැවුලු
බැඳ ඉණට මහ පටි සම්
ඇඳ උඩු කයට රජ ඇඳුම්
තමන් වැනි ම වූ තරුණියන්

ඇසට රසඳුන් වන්
අත් ගෙන එන් තරුණියෝ
නොයෙක් පෙම් බස් දොඩමින්
පතාට මී බිඳු වත්.

සිහිල් සුව පහස් දෙන අසුන් මත
තත් පැහැති ආලෝක බුබුළු යට
උල් තොට නොයිඳුල් නව යොවුන් තොල්
දමා වීදුරුවල
නැතහොත් තියෙද්දි ම බෝතල්වල
උරා බොත් පෙම
සිහින් කරදසි බටවලින්.

හිගුම් දී සැණකෙළි බිම
දුවයි මැරිගෝ රවුම.
හැම තැන ම හිස් ගෙඩි ම ය.

දුකක් නම් නැත ඔවුන් කිසිවකුට:
සිනාසෙන් ප්‍රීතියෙන් කුල්මත් ව:
නටා ඇවිදිත් රංචු ගැසෙමින්
සොඳ ගී සින්දු කියමින්
බැඳ නෙක බහුරු කෝලම්.
දෙවිවරු ය මේ හැම දෙන
ජීවිතේ යම් මොහොතක
දෙවියන් ලෙස හැසිරෙන.
බෝසත්වරු ය හැම දෙන
අනාගත යම් දවසක
සම්මා සම්බුදුන් වන.

මැඩ ගෙන සිනා ඔල්වර හඬ
මොර දෙයි යකඩ කට හඬ:
'හායි ! ඉන්න ටිකේ ඉම්මු සුදේ ජොලිය දමාලා !'

තැටියකට නහන ලද
තමාගෙ ම ඒ කට හඬ
අසා සිටියේ ය ඔහු
කල්ප ගණනකට පසු
කෝපයෙන් සිත කලකිරීමෙන්.

කලකිරීමෙන් යුතු ව ම
සැණකෙළි බිමෙන් පිට විය.
අඳුරු ගස් වදුලක් යට
අඳුරු යුවළක් දුටුවෙ ය.
රහස් රසබස් උනන
ප්‍රේම උල්පත් දෙකකි
බැලූ බැල්මට හිතෙන.

'එපා ! රංජනි අඬන්ඩ:
කොච්චර කිව්වත් ඔයාට මේ ටික තේරෙන්නෙ නෑ නෙ?
රස්සාවක් නැති මං
බඳින්නෙ කොහොම ද ඔයාව?
ඔයා ම පස්සෙ කියයි
මං අනාථ උණයි කියල !'

උන් දෙදෙන හඬන හඬ හදවතින්
අසා සිටියේ ය ඔහු හුන් තැන ම නතර වී.
මැඩ ගෙන සිනා ඔල්වර හඬ
මැඩ ගෙන යකඩ කට හඬ
ඇසෙන්නට විය එහඬ ඉස්මතු ව.

'ඉගැන්නුවෙ මට අම්මල තාත්තලා
යේ දෙර උගස් තියල
ඒ ගොල්ලන් අමාරුවේ වැටිලා දූන්
මං නිසා !

'අපි දෙන්න ම එහ බොමු.'

දහසක් මුවින් නැහෙන
දහසක් දුක් ගැනවිලි
ඉන් පසු සැණකෙළි බිම
හාත්පසින් ඇසෙන්ට විය.

'තද වෙනවා පපුව සර් !
රට රට.
හුස්ම ගන්ඩ බෑ එතකොට
මේ මොහොතෙ ම මැරෙයි කියල
බය හිතෙනව එතකොට.
දොස්තරලා කියන්නෙ ඒ උණාට
කිසි ම ලෙඩක් නැහැල්ලු මට.'

'බෙල්ලේ වැල දගෙන මැරෙනව මං
ළිඳක පැනල.
ඉස්සර වගේ නො වෙයි
එයා බොහොම නපුරුයි දූන්.'

'ඇත්තයි බොස් !
හොරකං කරනව මම.
ගැට කපනව.
කැමැත්තකින් කරන දෙයක් නෙමෙයි ඒක.'

'බලන්ඩකෝ, මහත්තයෝ වෙච්ච දෙයක්
මුළා වෙලා රස්තියාදුකාරයකුට
පැනලා ගියා නෙ මගේ වැඩිමල් දුව'

'මේ සැරෙත් පේල් මං
පාස් උණා නං සිකුරැයි
උසස් වීම මට ම තමයි'

'ආදයම් බදු ගෙවන්ඩ තියෙනව මට
හතළිස් දාහක් මේ අවුරුද්දට
ඒ ගෙව්වම මං ඉවරයි.'

සැණකෙළි බිමෙහි සිටිනා
හැමගෙ ම මුවින් නැහෙනා
දුක්බර ඒ අඳෝනා
එක ම එක පොදු ලතෝනියක් ලෙස
නින්නාද නැඟුණි ඔහු සවන් තුළ.
එහෙත් ඒ ලතෝනිය හා මුසු ව
ඇසෙනුයේ එක ම එක වැකියක් ය:
'ඉන්න විකේ ඉම්මු අපිත් ජොලිය දමාලා'

සංවේගදායක ය,
දුක්ඛිත ය ජීවිතය,
නිෂ්ඵල ය, ශූන්‍ය ය:
කිසි ම අර්ථයක් නැත
'කෝනු හාසෝ කිමානන්දෝ ?[20]

---

20. ධම්ම පද - ජරා වග්ග

තෙලින් ම ඔහු ගියේ ය අවන් හලට.
ඡ් !
වේටර් ඩ්‍රැම් දෙකයි !
ඡ් ! ඡ් !
තව....... ක්‍රිස්ටල් පැකට් එකක්!
වැසි වසී මදින් මද ගෙයින් පිට.
දුකක් ඇති විය ඔහුට.
එහෙත් එය දුකක් ම ද?
හරියට ම කිව නො හැක.
වසින වැසි දිය නගන මුදු හඬ
කියන්නා මෙනි ඔහු සිතන දෙය
නගා බසකට.

සැණකෙළි බිමෙහි සිට
ආ දන අවන් හල වෙත
බොන් සුරා ඇති පදමට
මහා අසහනයෙන් මිදීමට.

බණිත් මැති ඇමැතින්ට රජයට:
කියත් ගී ගසමින් මේසයට,
නිදත් නෙක සුබ සිහින දක දක
හඬත් උන් හිටි ගමන් ඇස හැර:

වැඩි විය අවන්හලෙහි කරච්චල ය:
වැඩි විය වර්ෂාව ද:
දන් කිසිවක් පැහැදිලි නැත
මක්කොම එක රොත්තට
ඇත්ත ම කතා කරති;
කිසිවක් පැහැදිලි නැති ඒ නිසා ය.

ප්‍රබුද්ධ
ඉස්ටේසම වෙත යන විට
දෙගොඩ හරිය පනු වෙලා ය.

'අනාගතයෙහි දිනෙක බුදු වන
මහා පුරුෂය !
අත දමා කුණු බාල්දියකට
අවුස්සා කරදසි පොලිතින් හා කෙසෙල් කොළ
කුමක් දෝ ඔබ සොයන සත්‍යය'

'සොයන්නෙමි මම බත් උළක්
පාන් පොත්තක් මාළු කටුවක්
අනාගතයෙහි දිනෙක බුදු වන
මහා පුරිසාණන් රකින්නට'

'කොවුලකු හඩනු ඇසුයෙන්
ඒ දෙස බැලුවෙමි මම්:
කිමෙක් ද මා දුටුවේ ?
අලුයම් අහසෙහි පරවුණු සඳ පමණ ය.

ලගින් සිහන්නෝ ඉස්තෝප්පුවෙහි
වහල යට කොටුවේ ඉස්ටේසමෙහි
මූණ ලා බිත්තියට
පත්තර කරදසි මත
ගුලි ගැහී කඩමාලු වැරහැලි තුළ
තබා ගෙන තම අත ම තම හිසට.

ප්‍රබුද්ධගෙ පා හඩින්
ඉන් එකෙක් හිස නගා අවදි විය.

සිහින් අත්ගොබ තියුණු නෙත් යුග
රැළි වැටුණු දෙකොපුල් නළල් තල:
උස් ය ඍජු කය:
ළය රෝම සුදුවන් ය:
තැනින් තැන ඉරී ගිය
පෙරෙවි දළ කඩ දුඹුරු ය.
පැසුණු රැළි රැළි ගැසුණු දැලි රැවුලු
ඉස බැඳුණු කෙහෙමඩුලු
උප සාන්ත ය
මුහුණ සන්සුන් ය.

'තිදුකාණෙනි ! කියනු මැනව
ඔබ කවුරු ද?
ඔබ බුදු බව ලද කෙනෙක් ද?
ඔබගේ වැනි තැත්පත් සුවපත් බව
කවද කෙලෙසක මට ලැබිය හැකි ද?
සිහන්නා සිනාසිණ,
මඳ සිනා සඳ රැසින් පෙරී එන

කතා කරන්නෝ නො දනිති.
දන්නෝ කතා නො කරති
එසේ වූ පසේ බුදු කෙනෙකි ඔබ.
සිතමි මම.'

සිහන්නා මඳ සිනා සිනාසිණ,
එසේ යැයි ගොළු බසින් කියන මෙන.

කතා නො කර ඔහු සිටින නමුත්
කතා කරන බව හැඟිණ ප්‍රබුද්ධට:

යදියකු සේ ඔහු යදින නමුත්
පූදන කෙනකු බව හැඟිණ ප්‍රබුද්ධට.

උන් දෙදෙන හදවතින්
වටහා ගත්හ උනුන්.

'ඔහු හා එක් ව ඔහු ලෙස
මහ මඟ සිහා යෑමට
ඇතොත් එතරම් සැපක් නොමැති ය'
ප්‍රබුද්ධට සිත් විය.

කැටපතක් වැන්න නිර්මල මනස
ග්‍රහණය නො කරයි එය කිසිවක්
ප්‍රතික්ෂේප නො කරයි කිසිවක්
ලබා ගන්නා නමුදු
තබා ගන්නේ නැති ය.

සිතුවමක් සංගීතයක්
මවන විට හෝ රස විඳින විට
රැඳෙයි සිත එක ම එක අරමුණක;
නිර්මලයි සිත එවිට.
කලාව රාගය හා සම්මිශ්‍ර ය;
එසේ වුව ද
කලාව යම් පමණින් උසස් වේ ද,
ඒ පමණින් ඉන් දුරු වී යයි රාගය.

උසස් කලා රසය
පතුරක් කොට ගත නො හැකි ද?
පසක් කරනට පරම සත්‍යය ?

පුයා නිද සිටි දෙපා අතර
පුරු පුරු ගා උණුසුම් ලෙය.
ප්‍රබුද්ධ දෙපා නො සොල්වා ම නිදයි:
අපහසුවක් දැනුණත්,
ඒ ඉරියවුවෙන් ම සිටියි,
ළං ඇහැර් ඉවතට යේ ය බියෙන්.

මවනා විඳිනා ශක්තිය රසිකත්වය
මුහුකුරා ගිය රසිකයාහට
නො රිසි වෙයි නො සියුම් කලා කෘති:
උසස්තම නිර්මාණයෙන් මිස
එවිට රසයක් ඔහුට නො ලැබෙයි.
ඒ ශක්තිය උපරිම තලයට පත් විට
කලා නිර්මාණයත්
කලා රස විඳීමත්
දෙක ම ඔහු අත් හරී.

'කලාව බොළඳ දෙයකි'
එවිට ඔහුට හැඟෙයි:
'කලාව බොළඳ දෙයකි'
එ නිසා එය බැහැර කරයි.

ඉන් පසු ඔහු සෞන්දර්ය ප්‍රවාහයකි.
මහා මෛත්‍රී කරුණා නිධානයකි.
කලාවේ අග්‍ර ඵලය ය එය,
ඉතා දුර ගමනක් ය එය.

බුදු සමිඳුනි !
ඔබ කලාව දුර හැරියේ
එසේ සියුම් මනසක් ලද
මහ කවියකු වූ හෙයින් ද ?

බැහැර වී සම්ප්‍රදායයෙන්
අවවාද අනුශාසනාවලින්
නො තබා විශ්වාසයක් අකුරු හා වචන මත
කෙළින් ම තම සිත වෙතට ම නැඹුරු ව
දැක තම තතු පැහැදිලි ලෙස
බුදු බව ලැබිය යුතු ය.

හීතෙන් වගේ ඇවිත් තිරංජලා
යහනේ ඔහු පසෙකින් වැතුරුණා.
'ඔයාට නින්ද ගියේ නැද්ද තව ම ?'
ගෙල වටා අත යවා තුරුලු වී
ඈ ඔහුගේ මුහුණ සෙමෙන් අත ගෑවා.

සාලයෙහි බුදු රුවට
තැබූ පොල් තෙල් පහන
නිවී ගොස් නැත තව ම.
මුදු මෙළෙක් එළිය එහි ගලා එයි
යන්තමින් ඔවුන් වෙත.
මෙතෙක් වට සිහින් සිරි පොද වැස්ස
මහා වර්ෂාවකට පෙරළිණ.

රුරා වැටෙමින් නැහ එන බැස යන
වර්ෂා ඝෝෂාවට එපිටින්
සියුම් සංගීතයක් ඇසෙන්නට විය ඔහුට
ශුද්ධ වූ ඕංකාරය ලෙසට.

'මම!
ජගත් ආත්මයට එක්වීමට
සංගීතය යානය විය.
මා සතු ආත්මයත්
ජගත් ආත්මයෙ ම අංශුවක් ද?
ආත්මයක් ඇද්ද නැද්ද?
හීනයක් පවා නො පෙනෙන
දැඩි නින්දට වැටී හිඳින
ජීවත්වන 'මම' ඒ ආත්මය ද?

පහනින් තව පහන් දල් වූ කල
ඉන් අනෙකට ගිය ගින්නෙහි
සබඳකමක් ඇත්තෙත් නැත
නැත්තෙත් නැත'
මරණින් මතු සිටිනා 'මම' එවැන්නෙක් ද?"

නිරංජලා අත ඉවතට ගත්තා
ඉවතට හැරුණා
සුසුමක් හෙළුවා.

එවිට ඔහු ලෝකයට අවදි වෙයි.
එවිට ඔහු සිතුවේ ය:
'මේ මගේ බිරින්ද ය.'

පාන්දරින් තේ උගුරක් මට ගෙනෙනා බිරිඳ ඔබ ය
දූන් පුතුන් ආදරයෙන් රැක බලනා බිරිඳ ඔබ ය
හීන් සීරුවේ මා ගැන සෝදිසියෙන් සිටින ඔබ ය
මාත් එක්ක සංසාරේ එතට හිටිය බිරිඳ ඔබ ය

දුර ගමනක් ගිය විට මඟ බලා සිටින බිරිඳ ඔබ ය
කරබාගෙන ඇනුම් බැනුම් අසා සිටින බිරිඳ ඔබ ය
නරකාදිය තුළ සුර පුර උදා කරන බිරිඳ ඔබ ය
මරණින් මතු සංසාරේ එතට සිටින බිරිඳ ඔබ ය

'නිරංජලා !
නිරංජලා !
අබිනික්මන කළා නේ ද මම මොහොතක්
ඔබත් එක්ක එතට නිදගෙන ඉද්දීම
තරණය නො කරම අනෝමාව
නැතිව ම තන්ඵකයකු ?
ගෙදරින් යාම නො වේ අබිනික්මන
බවෙන් ඈත් වීමක් මිස.
ගෙයක් හදයි ද මං කවදාවත් ?
ඔයාට ඉන්ට වෙයි ද සැම ද ම කුලී ගේක
දරු මල්ලනුත් එක්ක?

සමහර විට බය හිතෙනව ඇති ඔයාට:
මෙහෙනුත් මං යයි කියලා
කවද හරි
ඒකයි ඔයා කිව්වේ:

'මට නම් හැම තිස්සෙ ම ළමයින් ගැන හිතෙනව
අනාගතේ ගැන හිතෙනව:

ඔයාට හිතෙන් නැද්ද ?'
'ඒක ඇත්ත නිරංජලා,
අබිනිෂ්ක්‍රමනක් මේක හිතෙන් කරන
දවසින් වැඩි හරියක් මම ඉන්නේ වෙන ලෝකෙක
එතකොට මා කුද්දන්ධ
ආපසු අදින්ධ මං මේ ලෝකෙට:
පුතාට මාල පොටක්
හෙට අරගෙන එන්නම් මම.

ඔයාටත් මොකුත් ඇඳුමක්
අරගෙන එන්නම් මම.'

උපනි ඈ කෙරෙහි මහ කරුණාවක්.
තිවී ගොස් තිබුණි පොල්තෙල් පහන.
වර්ෂාව එලෙස ම ය.
ස්නේහයෙන් ඇගෙ මුහුණ සිප වැළඳ
තුරුලු තර ගති ඔහු ඇය.
රාගය පමණක් නො ව
මෛත්‍රිය ද එතන විය

කුසගින්නෙන් ඔබ පෙළෙමින් පුතාට බත් කවනා විට
හිත ඇතුළෙන් ඔබ හඬමින් හඬන පුතා නළවන විට
මටත් වඩා මගෙ හිත ඔබ හඳුනනබව පෙනෙනා විට
මිනිස් හදේ සුන්දර බව පසක් කරන්නිය ඔබ මට

මිනිස් හදවත ඇතුළු
මුළු මහත් විශ්වය තුළ
කුඩු මහත් හැම දෙයක ම
සුන්දරත්වය ඔහුට පසක් විය
මුහුකුරා යත් ම ඔහු වයසින්.

දකින්නට වී ය ඔහු ආදරය
මෛත්‍රිය
සුන්දරත්වය තුළ ම
මුහුකුරා යත් ම ඔහු වයසින්

වැටී ඇති තරු එළිය වැව් දිය මතෙහි
කැළඹෙමින් මඳ වැසි පොදින්
සංයෝග වන කල්හි ඒ තුළින්
ඔහු ඇසී සියුම් සංගීතයක්:
වසින මඳ වැසි පොදට - වැදියට - තරු එළියට
ඔහු තුළ ආදරයක් ඇති විය.

ගං ඉවුරෙහි නිල් උණ පඳුරු
පත් ගස් දිය රැළි තුළින් නැඟුණු
මඳ සුළඟ සඳ එළිය හා එක්ව
සැලෙන කල ඒ තුළින්
දිටී ඔහු මෙතෙක් නො දුටු නව රැඟුමක්:
පත් කොළයට - උණ පඳුරට - හඳ එළියට
ඔහු තුළ ආදරයක් ඇති විය.
මිය ගිය ඉපල් ගසක විටප මැදින්
අඩ සඳ ඉර නැඟ එන විට
එලා සුදු වලා කැටි පාවාඩ
දිටී ඉන් මහරු සිතුවමක්:
සුදු වලාවට - අඩ සඳට - ගස් ඉපලට
ඔහු තුළ ආදරයක් ඇති විය.

වෙරළ බඩ හුදෙකලා ගල් කුළක්
බිම දිග ගලන වැලක දළු ගොබයක්
අහසේ ඈත කොනක බලා සිටින තනි තරුවක්
දනවා ඔහු තුළ චමත්කාරයක්
පුරවා ලී ඔහු සිත ආදරයෙන්.

තව තවත් කල් යත් ම
විස්මයකි !
ඔහුට අවබෝධ විය
ඒ ගල් කුළු හා දළු ගොබ හා තරුකැට
මුළු විශ්වය
තමන්ට ද ආදරය කරන බව.

එයින් පසු ව
ගස් ගල් කඳු අමතා ඔහු කතා කෙළේ ය
ගස් ගල් කඳු ඔහු අමතා කතා කෙළේ ය
එද සිහන්නා කතා කළා මෙන්.

එයින් පසු ව
මෙතෙක් නෑසූ සියුම් නාද
අසනට හැකි වී ය ඔහුට.
මෙතෙක් නුදුටු සියුම් වර්ණ
දකිනට හැකි වීය ඔහුට.
වර්ණ නාද බවට
නාද වර්ණ බවට
පෙරළිය හැකි වී ය ඔහුට.
කාලය හා අවකාශය එකක් ම විය.

'මත්තා සුඛපරිච්චාගා
පස්සේ චේ විපුලං සුඛං
චජේ මත්තා සුඛං ධීරෝ
සම්පස්සං විපුලං සුඛං'[21]
'සකුන්තෝ ජාලමුත්තෝ'ව
අප්පෝ සග්ගාය ගච්ඡති.'[22]

නොදත්තෙ ය ඔහු තමා මහලු වී සිටින බව
වැව් දියට නැඹුරු වූ විට දිනෙක
දිය ඇතක් බොන්නට
ඒ දියෙහි කැටපතින් තම මුහුණ දකින තුරු.

ඒ මුහුණ ද
වසර ගණනකට පළමු ව
ඉස්වේසමක දී හමු වූ
මහලු සිහන මිනිසාගේ
සන්සුන් තැන්පත් සාන්ත මුහුණ ම වී ය.

සිහින් අත් ගොබ තියුණු නෙත් යුග
රැළි වැටුණු දෙකොපුල් නළල් තල.
උස් ය ඉදු කය :
ළය රෝම සුදු වන් ය
තැනින් තැන ඉරි ගිය
පෙරෙවි දළ කඩ දුඹුරු ය:
පැසුණු රැළි ගැසුණු දැලි රැවුලු
ඉස බැඳුණු කෙහෙ මඩුලු
උපසාන්ත ය:
මුහුණ සන්සුන් ය.

21. ධම්ම පද - පකිණ්ණක වග්ග
22. - එම - - ලෝක වග්ග

ඉන්බිත් ඔහු වෙනට
එන්නට වූ හ නන් දන.
කියමින් තමන් දුක්
අසමින් ඊට පිළියම්.

'ඔබගේ ලිපිනය මා දැනගත්තේ
මගේ ම යෙහෙළියකගෙන් ය'
ඈ කිවා:
'තරුණාවන්තලු ඔබ
දකිනවාලු අනුන්ගේ දුක:
ලිපියක් එවන්න හිතුවේ එබැවිනි:

'දෙපය ම වලංගු නැති අබ්බගාත
පිසි හැවිරිදි තරුණියක්මි:
නිර්මාණයක් කරන මෙන් ඉල්ලමි
මා වැනි අනාථ අසරණයකු ගැන'

'මගේ හිතේ දුක කියන්න
මට කවුරුත් නැහැ සොහොයුර !
අම්ම තාත්තා හිටියත් නුගත්තු ය
මා කියන දෙය ඔවුන්ට වටහා ගත නො හැකි ය:
මගෙ සැමියා මා අත හැර
වෙනතක ඇදී ගොසිනි:
ගෙදර එන්නෙ ඉඳ හිටලයි.
ඒ ආවත් දබර කරයි:
ළමයින් නියා නො වේ නම්
ආපසු ගමට ගිහිං
මූදට පැනලා මැරෙන්ඩ මට හිතෙනවා'

'මගේ හදවතේ සිදුරක් තියෙනවා ලු.
කොයි වේලේ මැරෙයි ද දන්නෙ නැති ලු.
කවුරුවත් ම කියන්නෙ නෑ මට ඒ බව'
දවසක් ද මට ඇහුණා
ඒ ගොල්ලෝ රහසින් කතා වෙනව.
මට හිතෙනව
'ඔබ බය නෑ මැරෙන්ඩ
ඔබත් එක්ක වචන දෙකක් කතා කළොත්
මට හිතෙනවා
මගේ බයත් නැතුව යාවි'

විසුළු මුව යුත් තරුණයා
ආවේ සැක මුසු සිතිනි.

'කරදරයක් විය හැක මා ඔබහට;
එහෙත් මගේ දුක කීමට
අන් කිසිවකු නොමැතිය මට.
ඔබ මගේ පරම ආදර්ශය ය.'

'යබඳ !
මම වීරයෙක් නම් නො වෙමි.
ඔබ මෙන් ම දුක් වින්ද මිනිසෙක්මි.
එහෙත් ඔබට කන්දීමට කැමතියි මම.'

'මා මුහුණ විරූප ය.
කට දෙතොල හා නැහැය
ඇතත් දේපළ උරුමයෙන් ලත්,
අවඥාවෙන් බලති තරුණියෝ.
දිනා ගත නො හැක මට කිසිවකුගෙ ප්‍රේමයක්

බොහෝ වේලා ඔවුනු
මනු සමග කතා කර කර උන්හ.
තමන් දුකට කන්දෙන්නෙකු මුණ ගැසීම
සැනසිල්ලක් විය ඔවුනට
ඔවුනු ඔහුගෙ හද විනිවිද දුටුවෝ
ඒ හද තුළ පිරි දයාව
සැනසිල්ලක් විය ඔවුන්ට.

V

'දුන් ඔය ඇඩුවා ඇති නිරංජලා
දුන් කොච්චර කල් ඇඩුව ද?
පුතා මළා තමයි.
ඒක ඇත්ත.
සංසාරේ දුක දකින්න
තවත් කලක් ජීවත් වී ඉන්නෙ නැතුව
එයා මළා.
මරණය අප කාටත් උරුම දෙයක්.
ඒ උරුමය අපට කලින් ඔහු ලැබුවා.
දුන් අපි හිතා ගනිමු:
'සංසාරේ දුක් විඳිනා හැම දෙනා ම
අපගේ දූ පුත්තු ය.'

'සව මුනිසා මෙ පජා.'[23]

තුංමංහංදියෙහි සිටියෝ ය තරුණයෝ
ප්‍රබුද්ධ එතනින් යන විට
අවුල් වූ දලි රැවුල් කෙහෙ ඇතිව
ඉරුණු රෙදි කලිසම් හැඳ.
කිපුණු දෙනෙතින් බලමින් අවට
බෙණෙමින් වහසි බස් රොස් පරොස්
'ගනු! අනු! බඳ! කොටව!
තළ! මර! බලා නො සිටව!'[24]

---

23. අශෝක ලිපි
24. පද කිඳුරු ද කව

උන්ගෙන් එකෙක් ඇසී
'අන්කල්!
කොහේ ද ඔබ යන්නේ?'
ප්‍රබුද්ධ මොහොතක් නැවතිණ.

'වැයම් කළා නේ ද
එක කාලෙක අන්කලුත්
විමුක්ති මාර්ගයක් හොයා ගන්ඩ?
දුකින් මිදෙන මාර්ගයක්?
ඒ උණාට අන්කල්ටත් බැරි උණා නෙ?

මද සිනාවක් නැගිණ
ප්‍රබුද්ධගේ මුවගට

'අන්කල්!
අපිත් හොයන්නේ ඒකයි.
විමුක්ති මාර්ගයක්
දුකින් මිදෙන මාර්ගයක්
දුක් විඳින අයයි අපිත්.

කුසට බතක්
ඉණට වතක්
ඉහට වහලකුත් නොමැති ය
පෙළෙමු යා ගින්දරෙන්
හා දුගී භාවයෙන්.
රැකී රස්සා අපට නැතියෙන්.

අන්කල් !
එකතු වෙන්ඩ අපිත් එක්ක
සටන් කරමු මැරෙන කල් ම.
මේ මහ අසහනයෙන් මිදෙන කල් ම.
මේ දුක් කරදරවල කෙළවර දකින කල් ම.
ජය වේවා !

ප්‍රබුද්ධ සන්සුන් බසින් ඇසීඃ

'වික්ටර් !
බතක් - වතක් - ගෙයක් - දෙරක්
ලද පමණින්
රස්සාවක් ලද පමණින්
විමුක්තියක් ලැබිය හැකි ද?
අසහනයෙන් මිදිය හැකි ද?
සංසාරේ නිරන්තර ව තැවරී ඇති
දුක එතනින් නිමා වේ ද?'

නොසන්සුන් වූවෝ ය තරුණයෝ.

'නො තේරේ අපට ඔය දෙසන බණ.
වැඩක් නැත අපට ඔය දෙසන බණ -
ගැඹුරු දර්ශනවාද - අභිධර්ම.
තිවා ගත නො හැක කුස ගිනි බණවලින්.
වසා ගත නො හැක ගත විලි බණවලින්.

'නෑ
වික්ටර් !
බණක් නො වෙයි
මේකයි මම අහන්නේ ?

බලකාමය වෛරය තිබෙන තුරා
තරහය තිබෙන තුරා
දුකින් මිදිය හැකි ද?
අසහනයෙන් මිදිය හැකි ද?
සටන යනු බලකාමයයි:
සටන යනු වෛරයයි - තරහයයි'

'මේතයි අපි අහන්නෙ.
ජීවත් වෙන්ඩ අපට නැද්ද අයිතියක්?
දීපන් ඊට පිළිතුරක්'

ආවේ ය දස අතින් එක දිගට හූ හඬක්
ආවේ ය දස අතින් ගල්මුල් ද රොස් පරොස්.

වේදනාවක් දැනී නළලත
බලත අත ගා
රතු ලේ පැහැය තැවරීණ.
ඇඟිලි වර අග.

ගලින් නෙළූ ප්‍රතිමාවක් සේ
අචංචල ව
අකම්පිත ව
බලා සිටියේ ය ඔහු නොසෙල් වී එතැන්හි ම:
ගිනියක් ඔහු සිතට නො දැනිණ
කෝපයක් ඔහු සිතට නො නැඟිණ
මන්ද යත් ?
පිරී තිබුණේන් ඔහුගෙ මුළු සිත ම
උන් කෙරෙහි උපන් මහ දයාවෙන්.

එහෙත්
ඔහුට අමතක කළ නො හැකි විය
ඒ ප්‍රශ්නය
එය ඔහුට මහා ගැටලුවක් විය
'ජීවත් වෙන්ඩ අපට නැද්ද අයිතියක් ?'

සිහියට නැගිණ ඔහු හට
බොහෝ කලකට ඉහත දිනයක
මීයන් මැරූ සැටි !
දැඩි කර ගනු පිණිස සිත.
මොළොක් වී ඇත
කලාවෙන් සිත,
බාධාවක් ය එය දියුණුවට.
යටපත් කොට දුබලයා
ඉස්මතු වෙයි බලවතා.
ජය ගැනුමට නම් ජීවිත තරගයෙන්
දුරු කළ යුතු ම ය අනුකම්පාව සිතින්
පුහුණු විය යුතු ය සටනට.
අද මරූ වැල් - කපා බොරු වළවල්
අනතුරේ හෙළිය හැකි විය යුතු ය
ඉත මිතුරු සගයා වුව ද.

වසා කුස්සියේ දෙර කවුළු
වසා මී ගුල් ඔබා රෙදි පාන්කඩ
සෙළ වූ විට හැළි වළං මලු පෙට්ටි
යී යී කඩ ලෙස කොස් ඇට මීයෝ
එහෙන් මෙහෙන් පැන දිව්වෝ.

සැහවෙන්නට තැනක් නැත මීයන්ට
ගුල් වසා ඇති හෙයින් බැරිය පැන යාගන්ට
'හිටපං දෙන්නං උඹලාට.'

ප්‍රබුද්ධ කොස්ස ගෙන දතින් ම
ගසමින් වැරෙන් උමතුවෙන් මෙන්
තැළී උන් හැම දෙන ම එකකු හෝ අත් නො හැර.

මළ කොස් ඇට මීයෝ
වැලි කොස් ඇට ගොඩක් සේ
සිටින් කුස්සිය මුල්ලේ
කටින් ලේ දමා ගෙන.
සටන අවසන් කොට
පහ වූ උමතුව ඇති ව
බැලී සතුරු මළ සිරුරු දෙස.
ඇති වී ය සිතෙහි පසු තැවිල්ලක්
පිළිකුලක් හා කලකිරීමක්
තමන් ගැන.
'මොකක් ද උඹ මේ කරපු වැඩේ ?
බිදිය නො හැකි විය එදින තිසි අහරක්.

ගලවා ගොළුබෙල්ලා ගසින්
හරවා උණ උඩුකුරු කොට
දැමූ විට මය - මැදට ලුණු කැටයක්
ටිකින් ටික ටිකින් ටික උණ දිය ව
කටුව තුළ උකු සෙවල දියරක් විය;
එසේ වුව මනු සිත නො තද විය.

අඩ පණ කොට සර්පයා
තළා තැට මුගුරකින්
දමූ විට ගිනි මැලය මැදට ඌ
අගර දහර ව ඇඹරෙමින්
මළා මිය ගත කිළි පොළා:
මළේ නැත ඔහු සිත්හි ආදරය.

ගසා ඉන්ජෙක්ෂන් විදුරු මසට
ඔබා සීතල සුදු අඩුව කට තුළට
ජර ජර ගගා උදුරත මහ දත
පලා යන්නට සිතෙයි එතනින.

පලා මහ ගඩුව සැතක් ගෙන
තුවාලය පිරි සැරව පිස දමන
කතුරින් ගත් පුලුනින්
බලා හිඳිනට නො හැක ඒ දෙස.
විසම වී ඇත ජන සමාජය.
ලෙඩෙකු වී ඇත ජන සමාජය.
ඒ ලෙඩා සුව පත් කරන්නට
පලා මහ ගඩුව සැතක් ගෙන
තුවාලය පිරි සැරව පිස දැමුම වරදක් ද ?

'ස්වාමිනි !
ඔබ කුමට දුරු ව සිටින සේක් ද ?
විපත්ති කාලවල දී කුමට සැඟවී සිටින සේක් ද ?
දුෂ්ටයාගේ අහංකාරකමෙන්
දිළිඳු දැවෙන්නේ ය.

ඔහු ගම්වල රැක හිඳින තැන්හි
නැවතී සිට
අප්‍රකාශ ස්ථානවල දී නිර්දෝෂයන් මරයි.

සිංහයා ගුහාවේ රැක සිටින්නාක් මෙන්
ඔහු අප්‍රකාශ ස්ථානයෙහි රැක සිටියි.
දිළිඳු අල්ලා ගන්ට මග රැක සිටියි.
ඔහුගේ දැල ඇද දිළිඳු අල්ලයි.
ස්වාමිනි !
නැඟිටින මැනව !
දෙවියන් වහන්ස !
ඔබගේ අත එසවුව මැනව !
දිළිඳුන් මතක නැති නො කළ මැනව !

අසරණ තැනැත්තේ ඔබට භාර වෙයි.
දුෂ්ටයාගේ බාහුව බින්ද මැනව !
නපුරාගේ දුෂ්ටකම
කිසිත් ඉතුරු නො වී යන තුරු සෙවුම මැනව![25]

'වාසෙට්ඨය !
එවිට ආසාව අධික එක්තරා සත්වයෙක්
පින්වත්නි !
මේ කුමක් නම් වන්නේ දැ යි
රස පොළොව ඇඟිල්ලෙන් ගෙන රස බැලුයේ ය.
රස පොළොව ඇඟිල්ලෙන් ගෙන
රස බැලූ ඔහුගේ ආසාව වැඩි විය
ඔහුට එහි තද ආසාව ද පහළ විය.

....

25. දුක්විඳිනයන්ගේ යාච්ඤාව: ශුද්ධ බයිබලය

වාසෙට්ඨය !
ඉක්බිති ඒ සත්ත්වයෝ
ඇල් වී බෙද ගත්හ.
මායිම් තබා ගත්හ.[38]

ඉනා ගත් ඒ මායිම්
කඩා දමයි ද උන් නිකම්ම.

අසාධාරණයට විරුද්ධ ව
යුද වැදීමට
පෙළඹවිය හැකි නම් මිනිස් සිත.
අසාධාරණ නො කර හිඳිනට
පෙළඹ විය නො හැකි ද මිනිස් සිත ?

යුද්ධය පළමුවෙන්
බිහි වනුයේ සිතෙහි නම්
සාමය ද එතැනින් ම
බිහි කරනු බැරිවේ ද ?

ගොඩනැඟිය හැකි වේ ද
යුද්ධයෙන් හා වෛරයෙන්
උත්තරීතර වූ සමාජය ?
සැත්කමක් කරන මෙන්
ලෙඩකු සුවපත් කරනට
ඒ සමාජය බිහි කරන්නට
ධර්ම යුද්ධයක් කළ යුතු නැද්ද ?
යුද්ධයෙන් තොර ව එය කළ හැකි ද ?
වික්ටර් !
මෙය ප්‍රශ්නයක් ය.

38. දීඝ නිකාය.

පල්ලියේ මහා මිදුල්ලට
ඒක් පූජා නෙත් දැසින් එහා සෙනඟ.
මහ ඇසපස හිරි ගමන් හැදුණු කඩ
මාල වළලු විසිතුරු බඩු
කඩල කජු අලුවා තල.

ළෙල දෙයි නානාවන් කොඩි කොඩි ගස වට.

දුක් විඳින්නන් නිසා මිය ගිය
උතුමකුගෙ ලෙය
පල්ලියේ කුරුසිය මත
සදහටම ලෙස තවමත් තැවරී ඇත.

'ඒ හමුවෙහි දණ බිම ඇන
කුඩා දරුවකු සමග
යාඥා කරන ඔබ කවුරු ද?
හිළී යට ගිය ඇස
අකාලේ සුදු වුණු හිස
සිහින් හඬින් තොල් මතුරන
තැත්පත් තිවුණු පෙනුම.
කුලගන !
කියනු මැනව ඔබ කවුරු ද ?
'පටු දොරටුවෙන් ඇතුළු වෙයල්ලා !
මන්නිසාද විනාශයට යන දොරටුව විශාල ය:
පාරත් පළල ය:
එයින් ඇතුළු වන්නෝ ද බොහෝ ය.
මක්නිසාද ජීවනයට යන දොරටුව පටු ය:
පාර අවහිර ය:
ඒක සම්භවන්නේ ස්වල්ප දෙනෙකුට ය.

'යසෝදා !

'ඔව් ! ප්‍රබුද්ධ !
මම සිතුවා හරි'
මම හිතුවා:
'ඔබ ආයෙත් කවදා හරි මුණ ගැසේ වී.
මම නුහක් ම පවු කෙරුවා.
ඔබ හා ඉන්දැද්දීත්
ඉන් පස්සෙත්.
හෝටලයක් ගානේ මම
සමාජ ශාලාවක් ගානේ මම
නැටුවා - ගී කිවුවා
දේපළ නැති වෙන තුරු දූ කෙළියා.

සිහිසන් නැතිවන තුරු බිව්වා.
එක එක රටින් ආපු සංචාරකයනුත් එක්ක
හෝටල්වල කල් යැව්වා:
අන්තයට ම නැති නාස්ති වන තුරා ම,
අන්තයට ම පිරිහී යන තුරා ම.
මේ බලන්ඩ මගේ පුතා !
උන්ගෙන් මට ලැබුණා
එච්චරමයි අන්තිමේ දි ඉතුරු වුණෝත්.
සමාජ රෝගවලට ගොදුරක් වී
එයාගේ දහැම අන්දයි
ඒ උණාට ආදරයේ සහන් එළිය
ඒ දසින් මා දුටුවා.

ප්‍රබුද්ධ !
ඉස්සර වගේ නෙවෙයි.
ඔබ දැන් හුඟක් වෙනස්.
අකම්පිතයි ඔබ
අචංචලයි ඔබ
මට පෙනෙනවා - මට දැනෙනවා:
ඔබේ සිතේ සන්සුන් බව
ඔබේ ඇසින් ගලා එනවා:
ඔබේ සිතේ ඇති දයාව
ඔබේ ඇසින් ගලා එනවා.

ඔබෙන් ඉගෙන ගන්ඩ ආසයි මම
යළිත් වරක්:
නියම ම ගෝලයෙක් වෙන්ඩ
ප්‍රබුද්ධ !
කියන්න මට
සොයා ගත්තා ද ඔබ සත්‍යය ?
සොයා ගත්තා ද ඔබ විමුක්තිය ?

'එක කාලෙක මම සෙව්වා:
නොයෙක් රටවල
නොයෙක් යුගවල
පතළ වූ ගුරුවරුන් වෙත ගොසින්:
ඉගෙන ගත්තා මම ඔවුන්ගෙන්,
මුලින් ම ඉගෙන ගත්තේ ඔබෙනුයි මම.
දැන් මම හොයන්නෙ නෑ
සොයන්නාට සම්බ නො වේ.

'මායිම් කිසිත් නැති
හිස් අහස මෙනි නිවන.
ඇත්තේය එය මෙතන ම
පැහැදිලියි එය හැමවිට -
දුරවබෝධයි හැම විට,
වෑයම් කරන විට දකිනට
දකිනට නො හැකි වේ එය;
ග්‍රහණය කළ නො හැක එය;
අත හරිනට ද නො හැකි ය.
ලබා ගැනුමට නො හැකි බව තුළ
ඉබේ එය නිතැතින් ලැබේ.
නිහඬ කල්හි ඔබ - කතා කරයි එය
නිහඬයි එය - ඔබ කතා කරන කල.
ඇරී තිබේ මහ දොර
දන් දීමට.
මහ අවුරා ලන්නට කිසිවෙක් නැත.[27]

'නො වැටහෙන මුත් ඔබ කියන දෙය
හැහෙයි යන්නම් ඔබ කියන දෙය
වඩා පැහැදිලි ලෙස එය
කියා දිය නො හැකි ද මට ?'

'කියා දිය නො හැක එය වචනයෙන්
පසක් කළ යුතු ය එය හදවතින්.
දැනුමක් නො වේ එය
අනෙකකුට වචනයෙන් ඉගැන්විය හැකි
අවබෝධයක් වේ එය
තමන් ම පසක් කොට උගත යුතු.

27. Cheng tao ke - p. 164

එනමුත් යසෝදා !
මට දැන් වැටහෙනවා
සවු දෙරටුවෙන් ඔබ ද ඇතුළු ව සිටින බව
දිය පහරට අසු වී සිටිනා බව.
එබැවින් දැන් ඔබට ද
අපසු යාමක් නැත.
ලොවින් ඔබ පිටමං කර
වයා ඇතුවා මෙනි දෙර.
පිළිපන් හෙයින් නියම මාර්ගයට.
පෙර මෙන් ඔබ අසරණ නැත.
මේ දරුවෝ එසේ නො වෙති.
ඔවුහු නව ම අන්ධයෝ ය.
රෝගී සමාජයක ලබා උපත
බිලි වී සමාජයේ දූෂිත රෝගවලට
අන්ධ ව අනාථ වී
අතරමං ව සිටිති ඔවුහු මග පොංගලාවෙහි
යා යුතු මගක් නො දැන.

මග පෙන්විය යුතු උන්ට ය.

යසෝදා !
පසක් කළා මම නවත් සත්‍යයක්.
සාගතයෙන් පෙළෙන තැනක
වගා නො වන බව ධර්මය.
සාගින්නෙන් පෙළෙන අයට.
පසක් කර ගත නො හැක ධර්මය.
සුන්දරත්වය - නිවන - සත්‍යය.

'සබ්බේ සත්තා ආහාරට්ඨිතිකා'
'ආනන්ද !
මොහු බඩසයින් පෙළෙයි
එ හැවින් බණ අසනට සුදුසු නො වේ.'
නැමට පෙර මොහුට ආහාර දෙව.'

එක කාලෙක මට තිබුණා සැප සම්පත්
මටත් වඩා ඔබට.
ලැබුණා ද ඔබට ඉන් සැනසීමක් ?
ඒ නිසා ම නේද?
යසෝද !
ඔබ අද මේ සත්‍ය සොයා යන්නේ
කෑමෙන් බීමෙන්
ඇඳුමෙන්
ගෙයින් දෙරින්
යස ඉසුරෙන්
තෘප්තිමත් වූ පසු ව පමණයි පසන් වනුයේ
සැබෑ තෘප්තිය එය නො වන බව,
එයින් දුක කෙළවර නො වන බව.

සැබෑ තෘප්තිය සොයා යාමේ
පරම සත්‍යය සොයා යාමේ
පළමු පියවර එය ය
ඔබ තැබුවේ ඒ පියවර:
මා තැබුවේ ඒ පියවර
සිද්ධාර්ථ තැබුවේත් ඒ පියවර ම ය.

ඒ පියවර තැබුව පසුව
මිනිසා පව් නො කරයි
වෛර නො කරයි
තරහ නො කරයි
මුළු ලෝකය ඔහුගේ මෛත්‍රියට බඳුනක් වෙයි ;
මුළු ලෝකය දිනූ හෙයින්
ඒ පියවර තැබූ පසු ව
ඔහු ලෝකය අත් නො හරියි.

දුක් විඳින්නන් කෙරෙහි මෛත්‍රියෙන්
තෙමේ ද කැමැත්තෙන් ම දුක් ම විඳියි.

බුදු වී පලක් ඇද්ද ?
ධර්මය වටහා ගත හැකි කෙනෙකු නැතොත් ?
සත්‍යය දැන ගත හැකි කෙනෙකු නැතොත් ?
සුන්දරබව දැක ගත හැකි කෙනෙකු නැතොත් ?
පාන් බාගයක් ගන්නට
බස් රියකට නැග ගන්නට
පොර කන කරන කරන හටන් කරන සමාජයක
එවැනි ශ්‍රාවක පිරිස් කිසි දිනෙක ඇති නො වේ.

ධර්මය වටහා ගත හැකි
සත්‍යය සුන්දර බව දැකගත හැකි
උත්තර සමාජයක් ගොඩ නැඟුමේ මුල් පියවර
කෑමෙන් - බීමෙන්
ඇඳුමෙන්
ගෙයින් දොරින්
තෘප්තිමත් වූ ලොවක් නැතිම ය.

ඒ සඳහා මම නවතිමි.
නැවතිම ම ය ගමන.
සංසාරය ය නිවන.

දෙව් මැදුරු මිදුලෙහි
දැඩි හිරු රැස බාල විය.
ඒ හිරු රැසින් තෙමෙමින්
සිරි සිරි පොදක් වැටුණේ ය.

නිවුණු හිරු රැස් අතරෙන්
වැටෙන සිරි පොද අතරෙන්
සෙමෙන් සෙමෙන් පිටුපා යන ප්‍රබුද්ධ දෙස
බලා සිටියා යසෝද
නො සලා ඇසි පිය.

මිදුලේ කෙළවරින්
පායා දිලෙයි කුඩා දේදුන්නක්
'මෙතරම් සමීපවත්
මෙතරම් කුඩාවටත්
දේදුන්නක් මා දුටුවේ
ජීවිතයේ මුල් වරට ය
මේ නම් හාස්කමකි.!'
ඇට සිතිණ.

නිවුණු හිරු රැස් අතරින්
ගලන සිරිපොද අතරින්
දේදුන්නෙහි සප්ත වර්ණ රැස් මාලා අතරින්
සෙමෙන් සෙමෙන් පිටුපා යන ප්‍රබුද්ධ දෙස
බලා සිටියා යසෝද

නො සලා ඇසි පිය.
විදියෙහි පිර සිටිනා මහා සෙනඟ මැද
ඔහුගේ උස කය
ගිලී නො පෙනී යන තුරු.

නිවී සැනහුණු කඳුලෙක්
ඇගේ නෙතු අග මතු විය.

ප්‍රබුද්ධ

මහගම සේකර

සතුටෙහි යැටෙමින් පීඩනයට පත් වෙමින් දුක වැලඳ ගෙන
උද්දාමයට පත් වෙමින් බහල තිමිර පටලයක් මැදින් ගමන් ගන්නා අපට
කුරිරු දත් විදා හුනු බැඳ ගෙන එන අසහනයෙන් මිදෙනු වස්
පිළිසරණක් ලද හැක්කේ කොහින්ද?
මහගම සේකර කිවිඳුන් මෙම කාව්‍යයෙන් පවසන පරිදි
පුද්ගල අනුභූතියෙහි පිහිටා පසක් කොට ගත් බුදු දහමෙහි
මානුෂික හරයෙනි. කාලීන සමාජ සංකේත ස්තබකයක් ආශ්‍රයෙන්
කවියා බුදු දහමේ හරය අප ඉදිරියේ ගෙනහැර පාන්නේ
අපූරු කල්පනා ශක්තියකින් යුතු ව ය.
මහගම සේකරයන්ගේ පරිණත කවිත්වයෙහි
අග්‍ර ඵලය ප්‍රබුද්ධ කාව්‍යයයි.
පර්යේෂණකාමී නිර්මාණාත්මක බුද්ධියෙත් සියුම් වින්දන ශක්තියෙන්
සහජයෙන් ලද භාෂාධිපත්‍යයෙත් සුසංයෝගය මෙම කෘතියෙන්
පිළිබිඹු වේ. ගත් වහර, ගැමි වහර, පුර වහර එක් වී සකස් වුණු
සුන්දර භාෂා ප්‍රවාහයක් මතුයෙහි විචිත්‍ර වින්දන පථයක් ඔස්සේ
අප කවියා අප කැඳවා යන්නේ අපට හොරා අපගේ නැණස පාදාලමිනි.
කවියන්ගේ පිය පහස අනවරතයෙන් ලද යුතු
සන්මාර්ගය ද මෙය ම නො වන්නේ ද?

මහාචාර්ය විමල් දිසානායක

රු. 290.00
ISBN 955-8156-28-0
www.lakehousebookshop.com